

Warszawa, dnia 16 grudnia 2021 r.

Poz. 2326

KONWENCJA Z MINAMATY

w sprawie rtęci,

sporządzona w Kumamoto dnia 10 października 2013 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 10 października 2013 r. w Kumamoto została sporządzona Konwencja z Minamaty w sprawie rtęci, w następującym brzmieniu:

Przekład

KONWENCJA Z MINAMATY W SPRAWIE RTĘCI

Strony niniejszej Konwencji,

uznając, że rtęć jest substancją chemiczną o światowym znaczeniu z uwagi na jej przenoszenie w powietrzu na dalekie odległości, utrzymywanie się w środowisku po wprowadzeniu w drodze działalności człowieka, zdolność do biokumulacji w ekosystemach oraz znaczący szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi i środowisko,

mając na uwadze decyzję Rady Zarządzającej Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska nr 25/5 z dnia 20 lutego 2009 r. o rozpoczęciu działań międzynarodowych mających na celu gospodarowanie rtęcią w efektywny, skuteczny i spójny sposób,

mając na uwadze ust. 221 dokumentu końcowego Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju pt. „The future we want” („Takiej przyszłości chcemy”), w którym wezwano do pomyślnego zakończenia negocjacji w sprawie ogólnoświatowego prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego rtęci w celu uwzględnienia zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska,

mając na uwadze potwierdzenie przez Konferencję Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju zasad określonych w deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju, w tym między innymi wspólnych, choć zróżnicowanych obowiązków, a także uznając sytuację i możliwości poszczególnych państw oraz potrzebę działania na skalę globalną,

- ch *mając świadomość* istnienia, zwłaszcza w krajach rozwijających się, problemów zdrowotnych, wynikających z narażenia na działanie rtęci słabszych grup społecznych, zwłaszcza kobiet i dzieci, a za ich pośrednictwem przyszłych pokoleń,
- lu *zauważając* szczególną podatność ekosystemów arktycznych i społeczności tubylczych ze względu na biomagnifikację rtęci oraz skażenie tradycyjnej żywności, a także w obawie o ogólne oddziaływanie rtęci na społeczności tubylcze,
- ia *uznając* istotne doświadczenia związane z chorobą z Minamaty, a zwłaszcza poważne skutki dla zdrowia i środowiska wynikające ze skażenia rtęcią, a także potrzebę zapewnienia odpowiedniej gospodarki rtęcią i zapobiegania takim wydarzeniom w przyszłości,
- o *podkreślając* znaczenie wsparcia finansowego, technicznego, technologicznego i związanej z budowaniem zdolności, zwłaszcza w przypadku krajów rozwijających się oraz krajów, których gospodarki są w okresie transformacji, w celu wzmocnienia w takich krajach zdolności do gospodarki rtęcią oraz wspierania skutecznego wdrażania niniejszej Konwencji,
- o *uznając również* działania Światowej Organizacji Zdrowia w dziedzinie ochrony zdrowia ludzkiego w związku z rtęcią oraz uznając rolę stosownych wielostronnych umów w dziedzinie środowiska w szczególności Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych oraz konwencji rotterdamskiej w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami,
- ii *uznając*, że niniejsza Konwencja i inne międzynarodowe umowy w dziedzinie środowiska i handlu wzajemnie się wzmacniają,
- v *podkreślając*, że żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie ma na celu zmiany praw i obowiązków którejkolwiek ze Stron wynikających z obowiązujących umów międzynarodowych,

rozumiejąc, że celem powyższego motywu nie jest stworzenie hierarchii obejmującej niniejszą Konwencję i inne instrumenty międzynarodowe,

zauważając, że żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie uniemożliwia żadnej ze Stron podjęcia dodatkowych, zgodnych z postanowieniami niniejszej Konwencji, krajowych działań w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed narażeniem na działanie rtęci, zgodnie z zobowiązaniami takiej Strony wynikającymi z obowiązującego prawa międzynarodowego,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Cel

Celem niniejszej Konwencji jest ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska przed antropogenicznymi emisjami i uwolnieniami rtęci oraz związków rtęci.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej Konwencji:

- a) „wydobycie złota tradycyjne i na małą skalę” oznacza wydobycie złota dokonywane przez pojedynczych górników lub małe przedsiębiorstwa o ograniczonych inwestycjach kapitałowych i produkcji;
- b) „najlepsze dostępne techniki” oznaczają te techniki, które umożliwiają najskuteczniejsze zapobieganie emisjom i uwolnieniom rtęci do powietrza, wody i gruntu, a także skutkom takich emisji i uwolnień dla środowiska jako całości oraz – w przypadkach, w których takie zapobieganie nie jest możliwe – ograniczanie takich emisji i uwolnień rtęci oraz ich skutków, z uwzględnieniem ekonomicznych i technicznych uwarunkowań dotyczących danej Strony lub danego obiektu znajdującego się na terytorium tej Strony. W tym kontekście:

„najlepsze” oznacza najskuteczniejsze w osiągnięciu wysokiego ogólnego poziomu ochrony środowiska jako całości;

„dostępne” techniki oznaczają, w odniesieniu do danej Strony i danego obiektu znajdującego się na terytorium tej Strony, techniki opracowane na taką skalę, która umożliwia ich zastosowanie w odpowiednim sektorze przemysłu w sposób wykonalny pod względem ekonomicznym i technicznym, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, niezależnie od tego, czy takie techniki stosuje się lub opracowano na terytorium danej Strony, pod warunkiem że techniki te są dostępne dla podmiotu prowadzącego działalność w obiekcie zgodnie z ustaleniami danej Strony; oraz

„techniki” oznaczają stosowane technologie, praktykę działania oraz sposoby projektowania instalacji, ich budowy, konserwowania, obsługi i wycofywania z eksploatacji;

- c) „najlepsze praktyki w dziedzinie ochrony środowiska” oznaczają stosowanie najbardziej odpowiedniego połączenia środków i strategii w dziedzinie ochrony środowiska;
- d) „rtęć” oznacza rtęć pierwiastkową (Hg(0), nr CAS 7439-97-6);
- e) „związek rtęci” oznacza jakąkolwiek substancję składającą się z atomów rtęci i co najmniej jednego atomu innego pierwiastka chemicznego, która może zostać rozdzielona na różne składniki wyłącznie w drodze reakcji chemicznych;

- f) „produkt z dodatkiem rtęci” oznacza produkt lub składnik produktu, który zawiera rtęć lub związek rtęci dodane do niego celowo;
- g) „Strona” oznacza państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej, które wyraziły zgodę na związanie niniejszą Konwencją i które niniejsza Konwencja obowiązuje;
- h) „Strony obecne i głosujące” oznaczają Strony obecne i oddające głos za lub przeciw podczas posiedzeń Stron;
- i) „wydobycie podstawowe rtęci” oznacza wydobycie, w ramach którego podstawowym poszukiwanym materiałem jest rtęć;
- j) „regionalna organizacja integracji gospodarczej” oznacza organizację utworzoną przez suwerenne państwa z danego regionu, której jej państwa członkowskie przekazały kompetencje w sprawach regulowanych niniejszą Konwencją i która została należycie upoważniona, zgodnie z jej wewnętrznymi procedurami, do podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia niniejszej Konwencji lub przystąpienia do niej; oraz
- k) „dozwolone użytkowanie” oznacza wszelkie użytkowanie rtęci lub związków rtęci przez Stronę zgodnie z niniejszą Konwencją, w tym między innymi użytkowanie zgodne z postanowieniami art. 3, 4, 5, 6 i 7.

Artykuł 3

Źródła dostaw rtęci i handel rtęcią

1. Do celów niniejszego artykułu:
 - a) odwołania do „rtęci” obejmują mieszaniny rtęci z innymi substancjami, w tym stopy rtęci, przy wagowym stężeniu procentowym rtęci co najmniej 95 procent; oraz
 - b) „związki rtęci” oznaczają chlorek rtęci(I) (znany również jako kalomel), tlenek rtęci(II), siarczan rtęci(II), azotan rtęci(II), cynober i siarczki rtęci.
2. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do:
 - a) ilości rtęci lub związków rtęci, które mają być użytkowane w badaniach na skalę laboratoryjną lub jako wzorzec odniesienia; lub
 - b) występujących w sposób naturalny śladowych ilości rtęci lub związków rtęci obecnych w takich produktach jak metale inne niż rtęć, rudy lub produkty mineralne, w tym węgiel, lub też w produktach uzyskanych z takich materiałów, oraz niezamierzonych ilości śladowych w produktach chemicznych; lub
 - c) produktów z dodatkiem rtęci.
3. Żadna Strona nie zezwala na wydobycie podstawowe rtęci, jeśli takie wydobycie nie było prowadzone na jej terytorium w dniu wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony.
4. Każda Strona zezwala na wydobycie podstawowe rtęci wyłącznie, jeśli takie wydobycie było prowadzone na jej terytorium w dniu wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do takiej Strony i wyłącznie przez okres nie dłuższy niż piętnaście lat po tym dniu. W tym okresie rtęć pochodzącą z takiego wydobycia wykorzystuje się wyłącznie w wytwarzaniu produktów z dodatkiem rtęci zgodnie z art. 4, w procesach produkcyjnych zgodnie z art. 5, lub unieszkodliwia się ją zgodnie z art. 11, stosując operacje, które nie prowadzą do odzysku,

recyklingu, regeneracji, bezpośredniego ponownego zastosowania ani innych sposobów wykorzystania takiej rtęci.

5. Każda Strona:

- a) dokłada wszelkich starań, aby zidentyfikować znajdujące się na jej terytorium poszczególne zasoby rtęci lub związków rtęci większe niż 50 ton metrycznych, a także źródła dostaw rtęci generujące zasoby większe niż 10 ton metrycznych rocznie;
- b) podejmuje działania mające na celu dopilnowanie, aby w przypadkach gdy Strona stwierdzi dostępne nadwyżkowe ilości rtęci pochodzące z wycofania z eksploatacji obiektów przemysłu chloro-alkalicznego, taką rtęć unieszkodliwiono zgodnie z wytycznymi dotyczącymi bezpiecznej dla środowiska gospodarki, o których mowa w art. 11 ust. 3 lit. a), stosując operacje, które nie prowadzą do odzysku, recyklingu, regeneracji, bezpośredniego ponownego zastosowania ani innych sposobów wykorzystania takiej rtęci.

6. Żadna Strona nie zezwala na wywóz rtęci, z wyjątkiem:

- a) wywozu do Strony, która dostarczyła Stronie wywożącej swoją pisemną zgodę, oraz wyłącznie na potrzeby:
 - (i) użytkowania dozwolonego dla Strony przywożącej na mocy niniejszej Konwencji; lub
 - (ii) składowania przejściowego w sposób bezpieczny dla środowiska zgodnie z postanowieniami art. 10; lub
- b) wywozu do państwa niebędącego Stroną, które dostarczyło Stronie wywożącej swoją pisemną zgodę, w tym zaświadczenie potwierdzające, że:
 - (i) takie państwo niebędące Stroną podjęło działania zapewniające ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska oraz zgodność jego działań z postanowieniami art. 10 i 11; oraz
 - (ii) taka rtęć zostanie wykorzystana wyłącznie na potrzeby użytkowania dozwolonego dla Strony na mocy niniejszej Konwencji lub na potrzeby składowania przejściowego w sposób bezpieczny dla środowiska zgodnie z postanowieniami art. 10.

7. Strona wywożąca może uznać ogólne powiadomienie wysłane do Sekretariatu przez Stronę przywożącą lub przywożące państwo niebędące Stroną za pisemną zgodę wymaganą na mocy ust. 6. W takim ogólnym powiadomieniu określa się wszelkie warunki zgody udzielanej przez Stronę przywożącą lub przywożące państwo niebędące Stroną. Powiadomienie może zostać odwołane przez taką Stronę lub państwo niebędące Stroną w dowolnej chwili. Sekretariat prowadzi ogólnodostępny rejestr wszystkich takich powiadomień.

8. Żadna Strona nie zezwala na przywóz rtęci od państwa niebędącego Stroną, któremu przedstawiła swoją pisemną zgodę, jeśli takie państwo niebędące Stroną nie przedstawiło zaświadczenia potwierdzającego, że rtęć nie pochodzi ze źródeł określonych jako niedozwolone zgodnie z ust. 3 lub ust. 5 lit. b).

9. Strona, która przedstawia ogólne powiadomienie o wyrażeniu zgody zgodnie z ust. 7, może zdecydować o niezastosowaniu postanowień ust. 8, pod warunkiem że egzekwuje kompleksowe ograniczenia dotyczące wywozu rtęci i wprowadziła krajowe środki

gwarantujące, że przywożoną rtęcią gospodaruje się w sposób bezpieczny dla środowiska. Strona dostarcza powiadomienie o takiej decyzji do Sekretariatu, wraz z opisem ograniczeń dotyczących wywozu oraz krajowych środków regulacyjnych, a także wraz z informacjami na temat ilości i państw pochodzenia rtęci przywożonej od państw niebędących Stronami. Sekretariat prowadzi ogólnodostępny rejestr wszystkich takich powiadomień. Komisja ds. Wdrażania i Zgodności dokonuje przeglądu i oceny wszelkich takich powiadomień i dołączonych do nich informacji zgodnie z art. 15 i może, w stosownych przypadkach, sformułować zalecenia dla Konferencji Stron.

10. Procedurę określoną w ust. 9 można stosować do czasu zamknięcia drugiego posiedzenia Konferencji Stron. Po tym terminie procedura przestaje być dostępna, chyba że Konferencja Stron postanowi inaczej zwykłą większością głosów Stron obecnych i głosujących, z wyjątkiem sytuacji, w której Strona zgodnie z ust. 9 dostarczyła powiadomienie przed końcem drugiego posiedzenia Konferencji Stron.
11. Każda Strona w swoich sprawozdaniach składanych zgodnie z art. 21 uwzględnia informacje potwierdzające spełnienie wymogów określonych w niniejszym artykule.
12. Podczas swojego pierwszego posiedzenia Konferencja Stron przedstawia dalsze wytyczne dotyczące postanowień niniejszego artykułu, w szczególności w odniesieniu do ust. 5 lit. a), ust. 6 i ust. 8, oraz przygotowuje i przyjmuje wymaganą treść zaświadczenia, o którym mowa w ust. 6 lit. b) i ust. 8.
13. Konferencja Stron ocenia, czy handel poszczególnymi związkami rtęci nie stoi w sprzeczności z celem niniejszej Konwencji i bada, czy poszczególne związki rtęci nie powinny zostać objęte postanowieniami ust. 6 i ust. 8, poprzez umieszczenie ich w wykazie znajdującym się w dodatkowym załączniku przyjętym zgodnie z art. 27.

Artykuł 4

Produkty z dodatkiem rtęci

1. Poprzez podjęcie odpowiednich środków żadna Strona nie zezwala na produkcję, przywóz ani wywóz produktów z dodatkiem rtęci wymienionych w części I załącznika A po dacie wycofania określonej dla tych produktów, z wyjątkiem sytuacji, gdy w załączniku A określono zwolnienie lub gdy dana Strona zarejestrowała zwolnienie zgodnie z art. 6.
2. W ramach rozwiązania alternatywnego dla ust. 1 Strona może, w chwili ratyfikacji lub wejścia w życie jakiegokolwiek zmiany do załącznika A w odniesieniu do tej Strony, zaznaczyć, że wdroży różne środki lub strategie w celu podjęcia kwestii produktów wymienionych w części I załącznika A. Strona może wybrać takie rozwiązanie tylko wtedy, gdy jest w stanie wykazać, że w chwili powiadamiania Sekretariatu o swojej decyzji o zastosowaniu takiego rozwiązania alternatywnego ograniczyła już do poziomu minimalnego produkcję, przywóz i wywóz znacznej większości produktów wymienionych w części I załącznika A oraz wdrożyła środki lub strategie mające na celu ograniczenie stosowania rtęci w dodatkowych produktach niewymienionych w części I załącznika A. Ponadto Strona wybierająca takie rozwiązanie alternatywne:
 - a) przy pierwszej sposobności przedstawia Konferencji Stron opis wdrożonych środków lub strategii, w tym ilościowe określenie osiągniętych ograniczeń;

- b) wdraża środki lub strategie mające na celu ograniczenie stosowania rtęci we wszelkich produktach wymienionych w części I załącznika A, dla których nie osiągnięto jeszcze wartości minimalnej;
- c) bierze pod uwagę dodatkowe środki umożliwiające osiągnięcie jeszcze większych ograniczeń; oraz
- d) nie jest uprawniona do wnioskowania o zwolnienie zgodnie z art. 6 w odniesieniu do jakiegokolwiek kategorii produktów, dla której wybrała takie rozwiązanie alternatywne.

Nie później niż pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji Konferencja Stron, w ramach procedury przeglądu określonej w ust. 8, dokonuje przeglądu postępów we wdrażaniu i skuteczności środków podjętych na mocy niniejszego ustępu.

3. Każda Strona podejmuje środki dotyczące produktów z dodatkiem rtęci wymienionych w części II załącznika A zgodnie z postanowieniami określonymi w tym załączniku.
4. Na podstawie informacji dostarczonych przez Strony Sekretariat gromadzi i przechowuje informacje na temat produktów z dodatkiem rtęci i produktów alternatywnych dla nich, oraz podaje takie informacje do wiadomości publicznej. Sekretariat podaje do wiadomości publicznej także wszelkie inne istotne informacje przedłożone przez Strony.
5. Każda Strona podejmuje środki mające na celu zapobieganie włączaniu do produktów złożonych z części produktów z dodatkiem rtęci, których produkcja, przywóz i wywóz nie są dozwolone dla takiej Strony na mocy niniejszego artykułu.
6. Każda Strona zniechęca do produkcji i dystrybucji handlowej produktów z dodatkiem rtęci nieobjętych żadnym ze znanych zastosowań produktów z dodatkiem rtęci przed datą wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony, chyba że ocena zagrożeń i korzyści związanych z takim produktem wykaże korzyści dla środowiska lub zdrowia ludzkiego. W stosownych przypadkach Strona dostarcza Sekretariatowi informacje na temat wszelkich takich produktów, w tym wszelkie informacje na temat zagrożeń i korzyści dla środowiska i zdrowia ludzkiego związanych z takim produktem. Sekretariat podaje takie informacje do wiadomości publicznej.
7. Każda Strona może złożyć do Sekretariatu wniosek o wpisanie produktu z dodatkiem rtęci do wykazu znajdującego się w załączniku A, przy czym taki wniosek zawiera informacje dotyczące dostępności oraz technicznych i ekonomicznych możliwości stosowania produktów niezawierających rtęci alternatywnych dla takiego produktu oraz informacje dotyczące zagrożeń i korzyści dla środowiska i zdrowia ludzkiego związanych z takim produktem alternatywnym niezawierającym rtęci, z uwzględnieniem informacji określonych w ust. 4.
8. Nie później niż pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji Konferencja Stron dokonuje przeglądu załącznika A i może rozważyć wprowadzenie zmian do tego załącznika zgodnie z art. 27.
9. Podczas przeglądu załącznika A zgodnie z ust. 8 Konferencja Stron uwzględnia co najmniej:
 - a) wszelkie wnioski złożone zgodnie z ust. 7;
 - b) informacje podane do wiadomości publicznej zgodnie z ust. 4; oraz
 - c) dostępność dla Stron produktów alternatywnych niezawierających rtęci, których stosowanie jest technicznie i ekonomicznie wykonalne, z uwzględnieniem zagrożeń i korzyści dla środowiska i zdrowia ludzkiego.

*Artykuł 5***Procesy produkcyjne, w których wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci**

1. Na potrzeby niniejszego artykułu i załącznika B procesy produkcyjne, w których wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci, nie obejmują procesów, w których wykorzystuje się produkty z dodatkiem rtęci, procesów mających na celu wytworzenie produktów z dodatkiem rtęci lub procesów mających na celu przetworzenie odpadów zawierających rtęć.
2. Poprzez podjęcie odpowiednich środków żadna Strona nie zezwala na wykorzystywanie rtęci lub związków rtęci w procesach produkcyjnych wymienionych w części I załącznika B po dacie wycofania określonej w tym załączniku w odniesieniu do poszczególnych procesów, chyba że Strona zarejestrowała zwolnienie zgodnie z art. 6.
3. Każda Strona podejmuje środki mające na celu ograniczenie wykorzystywania rtęci lub związków rtęci w procesach wymienionych w części II załącznika B zgodnie z postanowieniami określonymi w tym załączniku.
4. Na podstawie informacji dostarczonych przez Strony Sekretariat gromadzi i przechowuje informacje na temat procesów, w których wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci, oraz na temat procesów alternatywnych dla takich procesów oraz podaje takie informacje do wiadomości publicznej. Strony mogą przedstawić także inne istotne informacje, które Sekretariat podaje do wiadomości publicznej.
5. Każda Strona, na której terytorium znajduje się co najmniej jeden obiekt, w którym wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci w procesach produkcyjnych wymienionych w załączniku B:
 - a) podejmuje działania mające na celu zapobieganie emisjom i uwolnieniom rtęci lub związków rtęci z takich obiektów;
 - b) uwzględnia w swoich sprawozdaniach składanych zgodnie z art. 21 informacje na temat działań podjętych zgodnie z niniejszym ustępem; oraz
 - c) dokłada wszelkich starań w celu zidentyfikowania obiektów znajdujących się na jej terytorium, w których wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci w procesach produkcyjnych wymienionych w załączniku B, oraz dostarcza Sekretariatowi, nie później niż trzy lata po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony, informacje na temat liczby i rodzajów takich obiektów oraz szacowanej rocznej ilości rtęci lub związków rtęci wykorzystywanych w takich obiektach. Sekretariat podaje takie informacje do wiadomości publicznej.
6. Żadna Strona nie zezwala na wykorzystywanie rtęci ani związków rtęci w obiekcie, który nie istniał przed datą wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony, stosującym procesy produkcyjne wymienione w załączniku B. Do takich obiektów nie mają zastosowania żadne zwolnienia.
7. Każda Strona zniechęca do realizacji jakiegokolwiek obiektu stosującego jakikolwiek inny proces produkcyjny, w którym w sposób zamierzony wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci, a który nie istniał przed datą wejścia w życie niniejszej Konwencji, z wyjątkiem sytuacji, w których Strona jest w stanie wykazać w sposób zadowalający dla Konferencji Stron, że taki proces produkcyjny niesie ze sobą istotne korzyści dla środowiska i zdrowia ludzkiego oraz że nie istnieją żadne alternatywne procesy niewykorzystujące rtęci, które byłyby technicznie i ekonomicznie wykonalne i przynosiły takie korzyści.

8. Strony zachęca się do wymiany informacji na temat istotnych nowych osiągnięć technologicznych, alternatywnych procesów produkcyjnych, w ramach których nie wykorzystuje się rtęci, a które są technicznie i ekonomicznie wykonalne, oraz potencjalnych środków i technik umożliwiających ograniczenie, a tam, gdzie jest to możliwe, wyeliminowanie wykorzystywania rtęci i związków rtęci w procesach produkcyjnych wymienionych w załączniku B, a także ograniczenie lub wyeliminowanie emisji i uwolnień rtęci oraz związków rtęci w ramach takich procesów.
9. Każda Strona może złożyć wniosek dotyczący zmiany załącznika B w celu uwzględnienia procesu produkcyjnego, w którym wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci. Wniosek taki zawiera informacje dotyczące dostępności, technicznych i ekonomicznych możliwości stosowania alternatywnego procesu produkcyjnego, w którym nie wykorzystuje się rtęci, oraz informacje dotyczące zagrożeń i korzyści dla środowiska i zdrowia ludzkiego związanych z takim procesem.
10. Nie później niż pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji Konferencja Stron dokonuje przeglądu załącznika B i może rozważyć wprowadzenie zmian do tego załącznika zgodnie z art. 27.
11. Podczas przeglądu załącznika B zgodnie z ust. 10 Konferencja Stron uwzględnia co najmniej:
 - a) wszelkie wnioski złożone zgodnie z ust. 9;
 - b) informacje podane do wiadomości publicznej zgodnie z ust. 4; oraz
 - c) dostępność dla Stron procesów alternatywnych, w ramach których nie wykorzystuje się rtęci, których stosowanie jest technicznie i ekonomicznie wykonalne, z uwzględnieniem zagrożeń i korzyści dla środowiska i zdrowia ludzkiego.

Artykuł 6

Zwolnienia dostępne na wniosek Strony

1. Każde państwo lub regionalna organizacja integracji gospodarczej może zarejestrować jedno lub większą liczbę zwolnień z przestrzegania określonych w załączniku A i załączniku B dat wycofania, zwanych dalej „zwolnieniami”, powiadamiając Sekretariat na piśmie:
 - a) w momencie stania się Stroną niniejszej Konwencji; lub
 - b) w przypadku włączenia produktu z dodatkiem rtęci do załącznika A w drodze zmiany tego załącznika lub włączenia procesu produkcyjnego, w którym wykorzystuje się rtęć, do załącznika B w drodze zmiany tego załącznika, nie później niż w dniu, w którym odpowiednia zmiana wchodzi w życie w odniesieniu do tej Strony.Każdej takiej rejestracji towarzyszy oświadczenie wyjaśniające potrzebę zastosowania zwolnienia przez Stronę.
2. Zwolnienie można zarejestrować dla kategorii wymienionej w załączniku A lub załączniku B lub dla podkategorii określonej przez państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej.
3. Każdą Stronę, która zarejestrowała co najmniej jedno zwolnienie, wpisuje się do rejestru. Sekretariat ustanawia i prowadzi rejestr oraz udostępnia go publicznie.
4. Rejestr obejmuje:
 - a) wykaz Stron, które zarejestrowały co najmniej jedno zwolnienie;

- b) zwolnienie lub zwolnienia zarejestrowane w odniesieniu do każdej Strony; oraz
 - c) datę wygaśnięcia każdego zwolnienia.
5. O ile Strona nie wskazała w rejestrze krótszego okresu, wszystkie zwolnienia zarejestrowane zgodnie z ust. 1 wygasają pięć lat po odpowiedniej dacie wycofania wymienionej w załączniku A lub załączniku B.
6. Konferencja Stron może, na wniosek jednej ze Stron, postanowić o przedłużeniu okresu zwolnienia o kolejne pięć lat, o ile Strona nie wnioskuję o krótszy okres przedłużenia. Przy podejmowaniu decyzji Konferencja Stron uwzględnia:
- a) sprawozdanie przedstawione przez Stronę uzasadniające potrzebę przedłużenia okresu zwolnienia oraz wskazujące podjęte i zaplanowane działania mające na celu wyeliminowanie konieczności funkcjonowania zwolnienia tak szybko, jak tylko jest to możliwe;
 - b) dostępne informacje, w tym dotyczące dostępności alternatywnych produktów i procesów, które nie wymagają stosowania rtęci lub które wymagają zastosowania mniejszej ilości rtęci niż ma to miejsce w przypadku zastosowania objętego zwolnieniem; oraz
 - c) zaplanowane lub realizowane działania mające na celu zapewnienie przechowywania rtęci i unieszkodliwiania odpadów rtęciowych w sposób bezpieczny dla środowiska.

Okres zwolnienia może zostać przedłużony tylko raz dla danego produktu i daty wycofania.

7. Strona może w dowolnej chwili wycofać zwolnienie w drodze pisemnego powiadomienia wystosowanego do Sekretariatu. Wycofanie zwolnienia obowiązuje od daty wskazanej w takim powiadomieniu.
8. Bez uszczerbku dla postanowień ust. 1 żadne państwo ani regionalna organizacja integracji gospodarczej nie mogą zarejestrować zwolnienia po upływie pięciu lat od daty wycofania danego produktu lub procesu wymienionego w załączniku A lub załączniku B, o ile co najmniej jedna Strona nie pozostaje zarejestrowana w odniesieniu do zwolnienia dla takiego produktu lub procesu, otrzymawszy przedłużenie zgodnie z ust. 6. W takim przypadku państwo lub regionalna organizacja integracji gospodarczej może, w czasie określonym w ust. 1 lit. a) i b), zarejestrować zwolnienie dla takiego produktu lub procesu, które wygaśnie po upływie dziesięciu lat od odpowiedniej daty wycofania.
9. Żadna Strona nie może posiadać obowiązującego zwolnienia w jakimkolwiek czasie po upływie 10 lat od daty wycofania danego produktu lub procesu wymienionego w załączniku A lub załączniku B.

Artykuł 7

Wydobycie złota tradycyjne i na małą skalę

1. Środki określone w niniejszym artykule i załączniku C mają zastosowanie do wydobycia i przetwarzania złota tradycyjnego i na małą skalę, podczas których wykorzystuje się amalgamację za pomocą rtęci w celu otrzymania złota z rudy.
2. Każda Strona, na terytorium której dokonuje się wydobycia i przetwarzania złota tradycyjnego i na małą skalę podlegającym postanowieniom niniejszego artykułu, podejmuje działania mające na celu ograniczenie, a tam, gdzie jest to możliwe, wyeliminowanie stosowania rtęci i związków rtęci podczas takiego wydobycia i przetwarzania oraz ograniczenia lub wyeliminowania emisji i uwolnień na skutek takiego wydobycia i przetwarzania.

3. Każda Strona powiadamia Sekretariat, jeśli w dowolnej chwili stwierdzi, że wydobycie i przetwarzanie złota tradycyjne i na małą skalę na jej terytorium prowadzone jest na skalę większą niż nieznaczną. W przypadku stwierdzenia takiej sytuacji Strona:
 - a) opracowuje i wdraża krajowy plan działań zgodnie z załącznikiem C;
 - b) przedstawia swój krajowy plan działań Sekretariatowi nie później niż trzy lata po wejściu w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony lub trzy lata po powiadomieniu Sekretariatu, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza; oraz
 - c) następnie co trzy lata przeprowadza przegląd postępów poczynionych w celu wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z niniejszego artykułu oraz uwzględnia wnioski z takich przeglądów w swoich sprawozdaniach przedkładanych zgodnie z art. 21.
4. Strony mogą współpracować ze sobą oraz z odpowiednimi organizacjami międzyrządowymi i innymi podmiotami, w stosownych przypadkach, w celu realizacji postanowień niniejszego artykułu. Taka współpraca może obejmować:
 - a) opracowanie strategii mających na celu zapobieganie stosowaniu rtęci lub związków rtęci w wydobywaniu i przetwarzaniu złota tradycyjnym i na małą skalę;
 - b) inicjatywy mające na celu edukację, dotarcie do grupy docelowej i budowanie zdolności;
 - c) promowanie badań dotyczących zrównoważonych alternatywnych praktyk bez wykorzystania rtęci;
 - d) zapewnienie wsparcia technicznego i finansowego;
 - e) partnerstwa mające na celu pomoc we wdrażaniu zobowiązań wynikających z niniejszego artykułu; oraz
 - f) wykorzystywanie istniejących mechanizmów wymiany informacji w celu promowania wiedzy, najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska oraz alternatywnych technologii, które są wykonalne pod względem środowiskowym, technicznym, społecznym i ekonomicznym.

Artykuł 8

Emisje

1. Niniejszy artykuł dotyczy kontrolowania oraz tam, gdzie jest to możliwe, ograniczania emisji rtęci i związków rtęci, często wyrażanych jako „rtęć całkowita”, do atmosfery, poprzez stosowanie środków kontroli emisji ze źródeł punktowych w ramach kategorii źródeł wymienionych w załączniku D.
2. Do celów niniejszego artykułu:
 - a) „emisje” oznaczają emisje rtęci lub związków rtęci do atmosfery;
 - b) „istotne źródło” oznacza źródło w ramach jednej z kategorii źródeł wymienionych w załączniku D. Strona może, według własnego uznania, ustanowić kryteria mające na celu określenie źródeł objętych kategorią źródła wymienioną w załączniku D, pod warunkiem że takie kryteria dla jakiegokolwiek kategorii uwzględniają co najmniej 75 procent emisji z tej kategorii;
 - c) „nowe źródło” oznacza jakiegokolwiek istotne źródło w ramach kategorii wymienionych w załączniku D, którego budowę lub znaczną modernizację rozpoczęto co najmniej rok po dacie:

- (i) wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do danej Strony; lub
 - (ii) wejścia w życie, w odniesieniu do danej Strony, zmiany załącznika D, na skutek której źródło zaczęło podlegać postanowieniom niniejszej Konwencji;
- d) „znaczna modernizacja” oznacza modernizację istotnego źródła, której konsekwencją jest znaczne zwiększenie emisji, z wyłączeniem jakichkolwiek zmian w emisjach wynikających z odzysku produktu ubocznego. O tym, czy dana modernizacja jest znaczna, czy też nie, decyduje dana Strona;
- e) „istniejące źródło” oznacza jakiegokolwiek istotne źródło, które nie jest nowym źródłem;
- f) „dopuszczalna wartość emisji” oznacza dopuszczalną wartość stężenia, masy lub wskaźnika emisji rtęci lub związków rtęci emitowanych ze źródła punktowego, często wyrażaną jako „rtęć całkowita”.
3. Każda Strona posiadająca na swoim terytorium istotne źródła podejmuje działania mające na celu kontrolę emisji i może przygotować krajowy plan określający działania, jakie należy podjąć w celu kontroli emisji, oraz spodziewane założenia, cele i rezultaty takich działań. Plan należy przedstawić Konferencji Stron w ciągu czterech lat od daty wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony. Jeśli Strona opracowuje plan wdrażania zgodnie z art. 20, może ona zawrzeć w planie wdrażania plan przygotowany zgodnie z niniejszym ustępem.
4. W odniesieniu do nowych źródeł każda Strona wymaga stosowania najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska w celu kontrolowania, a tam, gdzie jest to możliwe, ograniczenia emisji, tak szybko jak tylko jest to możliwe, ale nie później niż pięć lat po dniu wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony. Strona może zastosować dopuszczalne wartości emisji, które są zgodne ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik.
5. W odniesieniu do istniejących źródeł każda Strona zawiera w swoim planie krajowym oraz wdraża co najmniej jeden z następujących środków, uwzględniając swoje krajowe okoliczności, ekonomiczne i techniczne możliwości zastosowania takich środków oraz ich przystępność pod względem kosztów, tak szybko jak tylko jest to możliwe, ale nie później niż dziesięć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony:
- a) określony ilościowo cel dotyczący kontrolowania oraz, tam gdzie jest to wykonalne, ograniczania emisji z istotnych źródeł;
 - b) dopuszczalne wartości emisji w celu kontrolowania oraz, tam gdzie jest to wykonalne, ograniczania emisji z istotnych źródeł;
 - c) zastosowanie najlepszych dostępnych technik oraz najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska w celu kontroli emisji z istotnych źródeł;
 - d) strategię kontroli obejmującą wiele substancji zanieczyszczających, która przyniesie dodatkowe korzyści dla kontroli emisji rtęci;
 - e) alternatywne środki umożliwiające ograniczenie emisji z istotnych źródeł.
6. Strony mogą zastosować takie same środki dla wszystkich istotnych istniejących źródeł lub też mogą przyjąć różne środki w odniesieniu do różnych kategorii źródeł. Celem takich środków zastosowanych przez Stronę jest osiągnięcie rozsądnych postępów w ograniczaniu emisji z biegiem czasu.

7. Każda Strona, tak szybko jak tylko jest to możliwe i nie później niż pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony, ustanawia, a następnie prowadzi rejestr emisji pochodzących z istotnych źródeł.
8. Podczas swojego pierwszego posiedzenia Konferencja Stron przyjmuje wytyczne dotyczące:
 - a) najlepszych dostępnych technik oraz najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska z uwzględnieniem wszelkich różnic pomiędzy nowymi a istniejącymi źródłami i z uwzględnieniem konieczności zminimalizowania skutków przenoszenia zanieczyszczeń pomiędzy różnymi komponentami środowiska; oraz
 - b) wsparcia udzielanego Stronom we wdrażaniu środków określonych w ust. 5, w szczególności w określaniu celów i dopuszczalnych wartości emisji.
9. Konferencja Stron przyjmuje, tak szybko jak tylko jest to możliwe, wytyczne dotyczące:
 - a) kryteriów, które Strony mogą opracować zgodnie z ust. 2 lit. b);
 - b) metodyki przygotowywania rejestrów emisji.
10. Konferencja Stron dokonuje stałego przeglądu oraz w stosownych przypadkach aktualizacji wytycznych opracowanych zgodnie z ust. 8 i ust. 9. Strony uwzględniają wytyczne podczas realizacji odpowiednich postanowień niniejszego artykułu.
11. Każda Strona uwzględnia informacje na temat wdrażania przez nią postanowień niniejszego artykułu w swoich sprawozdaniach przedkładanych zgodnie z art. 21, a zwłaszcza informacje dotyczące środków podjętych zgodnie z ust. 4–7 oraz skuteczności takich środków.

Artykuł 9

Uwolnienia

1. Niniejszy artykuł dotyczy kontrolowania, a tam, gdzie jest to możliwe, ograniczania uwalniania rtęci i związków rtęci, często wyrażanych jako „rtęć całkowita”, do gruntu i wody z istotnych źródeł punktowych nieobjętych innymi przepisami niniejszej Konwencji.
2. Do celów niniejszego artykułu:
 - a) „uwolnienia” oznaczają uwolnienia rtęci lub związków rtęci do gruntu lub wody;
 - b) „istotne źródło” oznacza dowolne znaczące antropogeniczne źródło punktowe uwolnienia wskazane przez Stronę, które nie zostało objęte innymi przepisami niniejszej Konwencji;
 - c) „nowe źródło” oznacza jakiegokolwiek istotne źródło, którego budowę lub znaczną modernizację rozpoczęto co najmniej rok po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do danej Strony;
 - d) „znaczną modernizacją” oznacza modernizację istotnego źródła, której konsekwencją jest znaczne zwiększenie uwolnień, z wyłączeniem jakichkolwiek zmian w uwolnieniach wynikających z odzysku produktu ubocznego. O tym, czy dana modernizacja jest znaczna, czy też nie, decyduje dana Strona;
 - e) „istniejące źródło” oznacza jakiegokolwiek istotne źródło, które nie jest nowym źródłem;
 - f) „dopuszczalna wartość uwolnienia” oznacza dopuszczalną wartość stężenia lub masy rtęci lub związków rtęci uwolnionych ze źródła punktowego, często wyrażaną jako „rtęć całkowita”.

3. Każda Strona nie później niż trzy lata po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony, a następnie regularnie, określa kategorie istotnych źródeł punktowych.
4. Każda Strona posiadająca na swoim terytorium istotne źródła podejmuje działania mające na celu kontrolę uwolnień i może przygotować krajowy plan określający działania, jakie należy podjąć w celu kontroli uwolnień, oraz spodziewane założenia, cele i rezultaty takich działań. Plan należy przedstawić Konferencji Stron w ciągu czterech lat od daty wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony. Jeśli Strona opracowuje plan wdrażania zgodnie z art. 20, może ona zawrzeć w planie wdrażania plan przygotowany zgodnie z niniejszym ustępem.
5. Działania te obejmują co najmniej jedno z następujących, zgodnie z potrzebami:
 - a) określenie dopuszczalnych wartości uwolnień w celu kontrolowania oraz, tam gdzie jest to wykonalne, ograniczania uwolnień z istotnych źródeł;
 - b) zastosowanie najlepszych dostępnych technik oraz najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska w celu kontroli uwolnień z istotnych źródeł;
 - c) strategię kontroli obejmującą wiele substancji zanieczyszczających, która przyniesie dodatkowe korzyści dla kontroli uwolnień rtęci;
 - d) alternatywne środki umożliwiające ograniczenie uwolnień z istotnych źródeł.
6. Każda Strona, tak szybko jak tylko jest to możliwe i nie później niż pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej Strony, ustanawia, a następnie prowadzi, rejestr uwolnień pochodzących z istotnych źródeł.
7. Konferencja Stron przyjmuje, tak szybko jak tylko jest to możliwe, wytyczne dotyczące:
 - a) najlepszych dostępnych technik oraz najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska z uwzględnieniem wszelkich różnic pomiędzy nowymi a istniejącymi źródłami i z uwzględnieniem konieczności zminimalizowania skutków przenoszenia zanieczyszczeń pomiędzy różnymi komponentami środowiska;
 - b) metodyki przygotowywania rejestrów uwolnień.
8. Każda Strona uwzględnia informacje na temat wdrażania przez nią postanowień niniejszego artykułu w swoich sprawozdaniach przedkładanych zgodnie z art. 21, a zwłaszcza informacje dotyczące środków podjętych zgodnie z ust. 3–6 oraz skuteczności takich środków.

Artykuł 10

Składowanie przejściowe rtęci innej niż rtęć odpadowa w sposób bezpieczny dla środowiska

1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do przejściowego składowania rtęci i związków rtęci określonych w art. 3, nieobjętych definicją odpadów rtęciowych określoną w art. 11.
2. Każda Strona podejmuje działania w celu zapewnienia, że składowanie przejściowe takiej rtęci i związków rtęci przeznaczonych do użytku dozwolonego dla danej Strony w ramach niniejszej Konwencji prowadzone jest w sposób bezpieczny dla środowiska i przy uwzględnieniu wszelkich wytycznych oraz w zgodzie z wszelkimi wymogami przyjętymi zgodnie z ust. 3.
3. Konferencja Stron przyjmuje wytyczne w sprawie składowania przejściowego takiej rtęci i związków rtęci w sposób bezpieczny dla środowiska przy uwzględnieniu wszelkich odnośnych

wytycznych opracowanych na mocy Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych oraz innych odpowiednich wskazówek. Konferencja Stron może przyjąć wymogi dotyczące składowania przejściowego w dodatkowym załączniku do niniejszej Konwencji zgodnie z art. 27.

4. Strony współpracują w stosownych przypadkach ze sobą oraz z odpowiednimi organizacjami międzyrządowymi i innymi podmiotami w celu wsparcia budowania zdolności w zakresie składowania przejściowego takiej rtęci i związków rtęci w sposób bezpieczny dla środowiska.

Artykuł 11

Odpady rtęciowe

1. W odniesieniu do Stron Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych do odpadów objętych niniejszą Konwencją stosuje się odpowiednie definicje z konwencji bazylejskiej. Strony niniejszej Konwencji, które nie są stronami konwencji bazylejskiej, wykorzystują te definicje jako wytyczne w odniesieniu do odpadów objętych niniejszą Konwencją.
2. Na potrzeby niniejszej Konwencji odpady rtęciowe oznaczają substancje lub objekty:
 - a) składające się z rtęci lub związków rtęci;
 - b) zawierające rtęć lub związki rtęci; lub
 - c) zanieczyszczone rtęcią lub związkami rtęci,

w ilości przekraczającej odpowiednie progi określone przez Konferencję Stron we współpracy z odpowiednimi organami konwencji bazylejskiej w sposób zharmonizowany, które są unieszkodliwiane lub których unieszkodliwienie zamierza się przeprowadzić albo których unieszkodliwienie jest wymagane na mocy przepisów prawa krajowego lub niniejszej Konwencji. Definicja ta wyklucza nadkłady, odpady skalne i zwałowiska z kopalnictwa, z wyjątkiem wydobycia podstawowego rtęci, chyba że zawierają rtęć lub związki rtęci w ilościach przekraczających progi określone przez Konferencję Stron.

3. Każda Strona podejmuje odpowiednie działania w celu zagwarantowania, że odpady rtęciowe:
 - a) podlegają zarządzaniu w sposób bezpieczny dla środowiska przy uwzględnieniu wytycznych opracowanych na mocy konwencji bazylejskiej i zgodnie z wymogami, które Konferencja Stron przyjmie w dodatkowym załączniku zgodnie z art. 27. Przy opracowywaniu wymogów Konferencja Stron bierze pod uwagę przepisy i programy Stron dotyczące gospodarowania odpadami;
 - b) są odzyskiwane, poddawane recyklingowi, regenerowane lub bezpośrednio stosowane ponownie tylko w celu dopuszczonym na mocy niniejszej Konwencji dla danej Strony lub w celu unieszkodliwienia w sposób bezpieczny dla środowiska zgodnie z ust. 3 lit. a);
 - c) w odniesieniu do Stron konwencji bazylejskiej, nie są przewożone przez granice państwowe z wyjątkiem przewożenia do celów unieszkodliwienia w sposób bezpieczny dla środowiska zgodnie z niniejszym artykułem i z tą konwencją. W sytuacji gdy konwencja bazylejska nie ma zastosowania do przewozu przez granice państwowe, Strona zezwala na taki przewóz tylko po uwzględnieniu odpowiednich międzynarodowych przepisów, norm i wytycznych.

4. Konferencja Stron dąży do ścisłej współpracy z odpowiednimi organami konwencji bazylejskiej w procesie przeglądu i w razie potrzeby aktualizacji wytycznych, o których mowa w ust. 3 lit. a).
5. Strony są zachęcane do współpracy ze sobą oraz z odpowiednimi organizacjami międzyrządowymi i innymi podmiotami w razie potrzeby, w celu rozwijania i utrzymywania możliwości dla gospodarowania odpadami rtęciowymi w sposób bezpieczny dla środowiska na skalę globalną, regionalną i krajową.

Artykuł 12

Miejsca zanieczyszczone

1. Każda Strona dąży do opracowania odpowiednich strategii identyfikacji i oceny miejsc zanieczyszczonych rtęcią lub związkami rtęci.
2. Wszelkie działania mające na celu zmniejszenie ryzyka, jakie stanowią takie miejsca, muszą być prowadzone w sposób bezpieczny dla środowiska i obejmować w stosownych przypadkach ocenę ryzyka dla zdrowia ludzkiego i środowiska wskutek działania rtęci lub związków rtęci, jakie tam się znajdują.
3. Konferencja Stron przyjmuje wytyczne w zakresie zarządzania miejscami zanieczyszczonymi, które mogą obejmować metody i postępowanie w odniesieniu do:
 - a) identyfikacji i scharakteryzowania takich miejsc;
 - b) zaangażowania ludności;
 - c) ocen ryzyka dla zdrowia ludzkiego i środowiska;
 - d) wariantów zarządzania ryzykiem, jakie stanowią miejsca zanieczyszczone;
 - e) oceny korzyści i kosztów; oraz
 - f) walidacji wyników.
4. Strony zachęca się do współpracy w opracowywaniu strategii i wdrażaniu działań mających na celu identyfikację, ocenę, ustalanie priorytetów i zarządzanie miejscami zanieczyszczonymi oraz, w stosownych przypadkach, ich rekultywację.

Artykuł 13

Zasoby finansowe i mechanizm finansowy

1. Każda Strona zobowiązuje się do zapewnienia, w miarę swoich możliwości, zasobów na te działania krajowe, które mają na celu wdrożenie niniejszej Konwencji, zgodnie ze swoją krajową polityką, priorytetami, planami i programami. Zasoby takie mogą obejmować finansowanie krajowe w ramach odpowiednich polityk, strategii rozwojowych i budżetów krajowych, finansowanie dwustronne i wielostronne, jak również zaangażowanie sektora prywatnego.
2. Ogólna skuteczność wdrażania niniejszej Konwencji przez Strony będące krajami rozwijającymi się będzie związana ze skutecznym wdrożeniem niniejszego artykułu.
3. Zachęca się wielostronne, regionalne i dwustronne podmioty mogące być źródłem pomocy finansowej i technicznej, jak również wsparcia w budowaniu zdolności i transferze technologii, do pilnej intensyfikacji działalności związanej z rtęcią w ramach wsparcia Stron będących

- krajami rozwijającymi się we wdrażaniu niniejszej Konwencji, w zakresie środków finansowych, pomocy technicznej i transferu technologii.
4. W swoich działaniach w zakresie finansowania Strony muszą w pełni uwzględniać szczególne potrzeby i warunki Stron będących małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi lub krajami najsłabiej rozwiniętymi.
 5. Niniejszym określa się mechanizm zapewniania adekwatnych, przewidywalnych i dostępnych w odpowiednim momencie środków finansowych. Mechanizm ma na celu wsparcie Stron będących krajami rozwijającymi się i krajami, których gospodarki są w okresie transformacji, w realizacji zobowiązań wynikających z niniejszej Konwencji.
 6. Mechanizm obejmuje:
 - a) Fundusz Powierniczy „Global Environment Facility”; oraz
 - b) szczególny program międzynarodowy mający na celu wsparcie budowania zdolności i pomocy technicznej.
 7. Fundusz Powierniczy „Global Environment Facility” zapewnia nowe, przewidywalne, adekwatne i dostępne w odpowiednim momencie środki finansowe w celu pokrycia kosztów, tak aby wesprzeć wdrażanie niniejszej Konwencji zgodnie z ustaleniami Konferencji Stron. Na potrzeby niniejszej Konwencji Fundusz Powierniczy „Global Environment Facility” działa zgodnie z wytycznymi Konferencji Stron i przed nią odpowiada. Konferencja Stron podaje wytyczne dotyczące ogólnych strategii, polityk, priorytetów programowych i kryteriów kwalifikowalności do dostępu do środków finansowych i ich wykorzystania. Ponadto Konferencja Stron podaje wytyczne w zakresie orientacyjnej listy kategorii działań, na które można uzyskać wsparcie z Funduszu Powierniczego „Global Environment Facility”. Fundusz Powierniczy „Global Environment Facility” zapewnia środki finansowe w celu pokrycia uzgodnionych kosztów przyrostowych związanych z globalnymi korzyściami dla środowiska oraz uzgodnionych pełnych kosztów niektórych działań umożliwiających te korzyści.
 8. Dostarczając środki na dane działanie, Fundusz Powierniczy „Global Environment Facility” powinien brać pod uwagę potencjalne zmniejszenie ilości rtęci wynikające z proponowanego działania w stosunku do jego kosztów.
 9. Na potrzeby niniejszej Konwencji program, o którym mowa w ust. 6 lit. b), będzie prowadzony zgodnie z wytycznymi Konferencji Stron i będzie przed nią rozliczany. Na pierwszym spotkaniu Konferencja Stron decyduje o tym, która istniejąca instytucja zostanie gospodarzem programu i będzie mu udzielać wskazówek, w tym w odniesieniu do okresu jego obowiązywania. Wszystkie Strony i inne odnośne zainteresowane podmioty są zaproszone do dobrowolnego dostarczania środków finansowych na potrzeby programu.
 10. Konferencja Stron i podmioty będące częścią mechanizmu na pierwszym posiedzeniu Konferencji Stron uzgadniają, w jaki sposób powyższe ustępy mają być realizowane.
 11. Konferencja Stron, nie później niż na trzecim posiedzeniu, a następnie w regularnych odstępach czasu, dokonuje przeglądu poziomu finansowania, wytycznych Konferencji Stron dla podmiotów, których zadaniem jest realizacja mechanizmu ustanowionego na mocy niniejszego artykułu, oraz ich skuteczności, jak również zdolności odpowiadania na zmieniające się potrzeby Stron będących krajami rozwijającymi się oraz Stron, których gospodarki są w okresie transformacji. W oparciu o wyniki takiego przeglądu Konferencja Stron podejmuje odpowiednie działania mające na celu poprawienie skuteczności mechanizmu.

12. Wszystkie Strony zaproszone są do uczestniczenia w pracach mechanizmu, w ramach swoich możliwości. Mechanizm zachęca do zapewniania zasobów z innych źródeł, w tym z sektora prywatnego, i dąży do wykorzystania takich zasobów na potrzeby wspieranych przez siebie działań.

Artykuł 14

Budowanie zdolności, pomoc techniczna i transfer technologii

1. Strony współpracują w celu zapewnienia, w miarę swoich możliwości, budowania zdolności i pomocy technicznej w sposób adekwatny i dostępny w odpowiednim momencie dla Stron będących krajami rozwijającymi się, w szczególności Stron będących krajami najslabiej rozwiniętymi lub małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi oraz Stron, których gospodarki są w okresie transformacji, w celu wsparcia tych krajów w realizacji zobowiązań na mocy niniejszej Konwencji.
2. Budowanie zdolności i pomoc techniczną zgodnie z ust. 1 i art. 13 można realizować w drodze ustaleń na poziomie regionalnym, subregionalnym i krajowym, w tym poprzez istniejące centra regionalne i subregionalne, inne środki wielostronne i dwustronne oraz poprzez partnerstwa, w tym partnerstwa obejmujące sektor prywatny. Należy dążyć do współpracy i koordynacji z innymi wielostronnymi porozumieniami na rzecz środowiska na polu chemikaliów i odpadów w celu zwiększenia skuteczności pomocy technicznej i jej realizacji.
3. Strony będące krajami rozwiniętymi oraz inne Strony, w miarę swoich możliwości, wspierają i ułatwiają, w razie potrzeby przy pomocy sektora prywatnego i innych istotnych zainteresowanych stron, rozwój, transfer, rozpowszechnianie i udostępnianie aktualnych, bezpiecznych dla środowiska technologii alternatywnych w odniesieniu do Stron będących krajami rozwijającymi się, w szczególności krajów najslabiej rozwiniętych i małych rozwijających się państw wyspiarskich oraz Stron, których gospodarki są w okresie transformacji, w celu wzmocnienia ich zdolności do skutecznego wdrożenia niniejszej Konwencji.
4. Konferencja Stron na drugim spotkaniu, a następnie w regularnych odstępach czasowych, uwzględniając oświadczenia i sprawozdania Stron, w tym przewidziane na mocy art. 21, oraz informacje dostarczone przez inne zainteresowane Strony:
 - a) bierze pod uwagę informacje dotyczące istniejących inicjatyw i postępów dokonanych w związku z technologiami alternatywnymi;
 - b) bierze pod uwagę potrzeby Stron, w szczególności Stron będących krajami rozwijającymi się, w zakresie technologii alternatywnych; oraz
 - c) określa wyzwania, przed jakimi stoją Strony, w szczególności Strony będące krajami rozwijającymi się, w zakresie transferu technologii.
5. Konferencja Stron wydaje zalecenia co do tego, w jaki sposób można na mocy niniejszego artykułu jeszcze bardziej wzmocnić budowanie zdolności, pomoc techniczną i transfer technologii.

Artykuł 15

Komisja ds. Wdrażania i Zgodności

1. Niniejszym ustanawia się mechanizm z Komisją jako organem pomocniczym Konferencji Stron, w celu wspierania wdrażania wszystkich postanowień niniejszej Konwencji oraz w celu

przeгляdu zgodności działań z postanowieniami Konwencji. Mechanizm ten, wraz z Komisją, ma charakter pomocniczy i w ramach takiego mechanizmu przykłada się szczególną wagę do odpowiednich krajowych zdolności i okoliczności dotyczących Stron.

2. Komisja wspiera wdrażanie wszystkich postanowień niniejszej Konwencji oraz dokonuje przeglądu zgodności działań z postanowieniami Konwencji. Komisja bada zarówno jednostkowe, jak i systemowe kwestie związane z wdrażaniem Konwencji i zgodnością z Konwencją, a w stosownych przypadkach także formułuje zalecenia dla Konferencji Stron.
3. Komisja składa się z 15 członków, nominowanych przez Strony i wybieranych przez Konferencję Stron, z należytym uwzględnieniem sprawiedliwej geograficznej reprezentacji w oparciu o pięć regionów w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych; pierwszych członków Komisji wybiera się na pierwszym posiedzeniu Konferencji Stron, a następnych zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Konferencję Stron zgodnie z ust. 5; członkowie Komisji posiadają kompetencje w dziedzinach mających znaczenie dla niniejszej Konwencji, a skład Komisji odzwierciedla odpowiednią równowagę pod względem wiedzy specjalistycznej.
4. Komisja może analizować kwestie na podstawie:
 - a) pisemnego wniosku złożonego przez którąkolwiek ze Stron w odniesieniu do zgodności jej własnych działań;
 - b) krajowych sprawozdań zgodnie z art. 21; oraz
 - c) wniosków złożonych przez Konferencję Stron.
5. Komisja opracowuje swój regulamin, który podlega zatwierdzeniu podczas drugiego posiedzenia Konferencji Stron; Konferencja Stron może rozszerzyć zakres zadań i obowiązków Komisji.
6. Komisja dokłada wszelkich starań, aby przyjmować swoje zalecenia w drodze konsensusu. Jeśli wyczerpano wszelkie możliwości osiągnięcia konsensusu i nie osiągnięto go, takie zalecenia w ostateczności przyjmuje się większością trzech czwartych głosów obecnych i głosujących członków, przy kworum dwóch trzecich członków.

Artykuł 16

Aspekty dotyczące zdrowia

1. Strony zachęca się do:
 - a) wspierania opracowywania i wdrażania strategii i programów mających na celu zidentyfikowanie i ochronę narażonych grup ludności, a zwłaszcza grup szczególnie wrażliwych, oraz takich strategii i programów, które mogą obejmować przyjmowanie potwierdzonych naukowo wytycznych zdrowotnych związanych z narażeniem na działanie rtęci i związków rtęci, a w stosownych przypadkach również określanie celów związanych z ograniczeniem narażenia na działanie rtęci, a także edukację społeczeństwa, z udziałem sektora zdrowia publicznego i innych zaangażowanych sektorów;
 - b) wspierania opracowywania i wdrażania naukowo ugruntowanych programów edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących narażenia zawodowego na działanie rtęci i związków rtęci;
 - c) wspierania odpowiednich usług opieki zdrowotnej związanych z profilaktyką, leczeniem i opieką dla grup ludności narażonych na działanie rtęci i związków rtęci; oraz

- d) ustanawiania i wzmocnienia, w stosownych przypadkach, zdolności instytucjonalnych i zdolności pracowników służby zdrowia w zakresie profilaktyki, diagnozy, leczenia i monitorowania zagrożeń dla zdrowia związanych z narażeniem na działanie rtęci i związków rtęci.
2. Konferencja Stron, analizując kwestie lub działania związane ze zdrowiem, powinna:
- a) w stosownych przypadkach konsultować się i współpracować ze Światową Organizacją Zdrowia, Międzynarodową Organizacją Pracy i innymi odpowiednimi organizacjami międzyrządowymi; oraz
 - b) w stosownych przypadkach wspierać współpracę i wymianę informacji ze Światową Organizacją Zdrowia, Międzynarodową Organizacją Pracy i innymi odpowiednimi organizacjami międzyrządowymi.

Artykuł 17

Wymiana informacji

1. Każda Strona ułatwia wymianę:
- a) naukowych, technicznych, ekonomicznych i prawnych informacji dotyczących rtęci i związków rtęci, w tym informacji toksykologicznych, ekotoksykologicznych i dotyczących bezpieczeństwa;
 - b) informacji dotyczących ograniczania lub wyeliminowania produkcji, stosowania, handlu, emisji lub uwolnień rtęci i związków rtęci;
 - c) informacji na temat wykonalnych pod względem technicznym i ekonomicznym alternatyw dla:
 - (i) produktów z dodatkiem rtęci;
 - (ii) procesów produkcyjnych, w których wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci; oraz
 - (iii) działań i procesów skutkujących emisją lub uwolnieniem rtęci lub związków rtęci;w tym informacji na temat zagrożeń dla zdrowia i środowiska oraz ekonomicznych i społecznych kosztów i korzyści takich alternatyw; oraz
 - d) informacji epidemiologicznych dotyczących wpływu na zdrowie związanego z narażeniem na działanie rtęci i związków rtęci, w stosownych przypadkach w ścisłej współpracy ze Światową Organizacją Zdrowia i innymi odpowiednimi organizacjami.
2. Strony mogą wymieniać informacje, o których mowa w ust. 1, bezpośrednio, poprzez Sekretariat lub w stosownych przypadkach we współpracy z innymi odpowiednimi organizacjami, w tym sekretariatami konwencji dotyczących chemikaliów i odpadów.
3. Sekretariat ułatwia współpracę mającą na celu wymianę informacji, o których mowa w niniejszym artykule, a także współpracę z odpowiednimi organizacjami, w tym z sekretariatami wielostronnych umów środowiskowych i innych międzynarodowych inicjatyw. Oprócz informacji pochodzących od Stron takie informacje obejmują także informacje pochodzące od międzyrządowych i pozarządowych organizacji posiadających wiedzę specjalistyczną dotyczącą rtęci, a także od krajowych i międzynarodowych instytucji posiadających taką wiedzę specjalistyczną.

4. Każda Strona wyznacza krajowy punkt kontaktowy na potrzeby wymiany informacji na podstawie niniejszej Konwencji, w tym w odniesieniu do zgody Stron importujących zgodnie z art. 3.
5. Na potrzeby niniejszej Konwencji informacji na temat zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz środowiska nie uważa się za poufne. Strony, które wymieniają między sobą inne informacje zgodnie z niniejszą Konwencją, chronią wszelkie informacje poufne zgodnie ze wspólnymi ustaleniami.

Artykuł 18

Informacje publiczne, świadomość i edukacja

1. Każda Strona, w ramach swoich możliwości, wspiera i ułatwia:
 - a) podawanie do wiadomości publicznej informacji dotyczących:
 - (i) wpływu rtęci i związków rtęci na zdrowie i środowisko;
 - (ii) alternatyw dla rtęci i związków rtęci;
 - (iii) tematów określonych w art. 17 ust. 1;
 - (iv) wyników badań oraz działań związanych z rozwojem i monitorowaniem zgodnie z art. 19; oraz
 - (v) działań mających na celu wypełnienie zobowiązań wynikających z niniejszej Konwencji;
 - b) edukację, szkolenia i podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat skutków narażenia na działanie rtęci i związków rtęci dla zdrowia ludzi i środowiska, w stosownych przypadkach we współpracy z odpowiednimi organizacjami międzyrządowymi i pozarządowymi oraz grupami szczególnie wrażliwymi.
2. Każda Strona wykorzystuje istniejące mechanizmy lub bierze pod uwagę opracowanie mechanizmów takich jak, w stosownych przypadkach, rejestry uwalniania i transferu zanieczyszczeń, na potrzeby gromadzenia i upowszechniania informacji na temat szacunkowych ilości rtęci i związków rtęci emitowanych, uwalnianych lub unieszkodliwianych na skutek działań człowieka na terytorium takiej Strony w ujęciu rocznym.

Artykuł 19

Badania, rozwój i monitorowanie

1. Uwzględniając ich odpowiednie okoliczności i zdolności, Strony dokładają wszelkich starań w celu prowadzenia współpracy ukierunkowanej na tworzenie i poprawę:
 - a) rejestrów stosowania i używania rtęci i związków rtęci oraz antropogenicznych emisji rtęci i związków rtęci do atmosfery i uwalniania rtęci i związków rtęci do wody i gruntów;
 - b) modelowania i geograficznie reprezentatywnego monitorowania poziomów rtęci i związków rtęci w odniesieniu do grup szczególnie wrażliwych i w elementach środowiska, w tym elementach biotycznych, takich jak ryby, ssaki morskie, żółwie i ptaki morskie, a także współpracy przy pobieraniu oraz wymianie istotnych i odpowiednich próbek;
 - c) ocen wpływu rtęci i związków rtęci na zdrowie ludzi i środowisko, w uzupełnieniu oceny skutków społecznych, ekonomicznych i kulturowych, zwłaszcza w odniesieniu do grup szczególnie wrażliwych;

- d) ujednoczonych metodologii działań podejmowanych na podstawie lit. a), b) i c);
 - e) informacji na temat cyklu środowiskowego, rozprzestrzeniania się (w tym przemieszczania się na dalekie odległości i osiadania), przekształcania oraz zachowania się rtęci i związków rtęci w różnych ekosystemach, rozróżniając odpowiednio antropogeniczne i naturalne emisje oraz uwolnienia rtęci, a także wtórne uruchomienia rtęci ze składowisk historycznych;
 - f) informacji na temat handlu rtęcią i związkami rtęci oraz produktami z dodatkiem rtęci; oraz
 - g) informacji i badań na temat technicznej i ekonomicznej dostępności produktów niezawierających rtęci i procesów niewymagających wykorzystywania rtęci oraz na temat najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska umożliwiających ograniczenie i monitorowanie emisji i uwolnień rtęci i związków rtęci.
2. W stosownych przypadkach przy podejmowaniu działań określonych w ust. 1 Strony powinny wykorzystywać istniejące sieci monitorowania i programy badawcze.

Artykuł 20

Plany wdrażania

1. Każda Strona może, po przeprowadzeniu wstępnej oceny, opracować i przeprowadzić plan wdrażania, uwzględniający krajowe okoliczności, w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszej Konwencji. Wszelkie takie plany należy niezwłocznie po ich opracowaniu przedstawić Sekretariatowi.
2. Każda Strona może dokonać przeglądu i aktualizacji swojego planu wdrażania, uwzględniając swoje krajowe okoliczności i mając na uwadze wytyczne sformułowane przez Konferencję Stron oraz inne istotne wytyczne.
3. Podejmując działania określone w ust. 1 i 2, Strony powinny skonsultować się z krajowymi zainteresowanymi stronami w celu ułatwienia opracowania, wdrożenia, przeglądu i aktualizacji swoich planów wdrażania.
4. Strony mogą również dokonać koordynacji planów regionalnych w celu ułatwienia wdrażania niniejszej Konwencji.

Artykuł 21

Sprawozdawczość

1. Każda Strona przedkłada Konferencji Stron, poprzez Sekretariat, sprawozdania dotyczące środków, jakie podjęła w celu wdrożenia postanowień niniejszej Konwencji, oraz skuteczności takich środków i potencjalnych wyzwań związanych z wypełnieniem zobowiązań wynikających z niniejszej Konwencji.
2. Każda Strona uwzględnia w swoich sprawozdaniach informacje, o których mowa w art. 3, 5, 7, 8 i 9 niniejszej Konwencji.
3. Podczas swojego pierwszego posiedzenia Konferencja Stron podejmuje obowiązujące dla Stron decyzje dotyczące formy sprawozdań i harmonogramu ich składania, uwzględniając zalety skoordynowania takiej sprawozdawczości ze sprawozdawczością w ramach innych istotnych konwencji dotyczących chemikaliów i odpadów.

*Artykuł 22***Ocena skuteczności**

1. Konferencja Stron dokonuje oceny skuteczności niniejszej Konwencji, po raz pierwszy nie później niż sześć lat po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji, a następnie okresowo w ustalonych przez nią odstępach czasowych.
2. Aby ułatwić taką ocenę, Konferencja Stron na swoim pierwszym posiedzeniu inicjuje wprowadzenie ustaleń umożliwiających zapewnienie jej porównywalnych danych uzyskanych z monitorowania obecności i przemieszczania się rtęci i związków rtęci w środowisku, a także zmian w poziomach rtęci i związków rtęci obserwowanych w biotycznych elementach środowiska i w odniesieniu do grup szczególnie wrażliwych.
3. Ocenę taką przeprowadza się na podstawie dostępnych informacji naukowych, środowiskowych, technicznych, finansowych i ekonomicznych, w tym:
 - a) sprawozdań i innych informacji uzyskanych z monitorowania przedstawionych Konferencji Stron zgodnie z ust. 2;
 - b) sprawozdań złożonych zgodnie z art. 21;
 - c) informacji i zaleceń przedstawionych zgodnie z art. 15; oraz
 - d) sprawozdań i innych istotnych informacji dotyczących działania pomocy finansowej, transferu technologii i ustaleń dotyczących budowania zdolności wprowadzonych na mocy niniejszej Konwencji.

*Artykuł 23***Konferencja Stron**

1. Niniejszym ustanawia się Konferencję Stron.
2. Pierwsze posiedzenie Konferencji Stron zwołuje Dyrektor Wykonawczy Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska, nie później niż rok po dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji. Kolejne zwyczajne posiedzenia Konferencji Stron odbywają się w regularnych odstępach ustalonych przez Konferencję.
3. Nadzwyczajne posiedzenia Konferencji Stron odbywają się w takich terminach, jakie Konferencja Stron uzna za konieczne, albo na pisemny wniosek którejkolwiek ze Stron, pod warunkiem że w ciągu sześciu miesięcy od poinformowania Stron o takim wniosku przez Sekretariat wniosek taki poprze co najmniej jedna trzecia Stron.
4. Konferencja Stron na swoim pierwszym posiedzeniu w drodze konsensusu uzgadnia i przyjmuje regulamin i przepisy finansowe obowiązujące ją oraz jej organy pomocnicze, a także postanowienia finansowe regulujące funkcjonowanie Sekretariatu.
5. Konferencja Stron w sposób stały dokonuje przeglądu i oceny procesu wdrażania postanowień niniejszej Konwencji. Konferencja Stron pełni funkcje przypisane jej na mocy niniejszej Konwencji i w tym celu:
 - a) ustanawia takie organy pomocnicze, jakie uzna za konieczne do wdrożenia postanowień niniejszej Konwencji;
 - b) w stosownych przypadkach współpracuje z właściwymi organizacjami międzynarodowymi oraz organami państwowymi i pozarządowymi;

- c) dokonuje regularnych przeglądów wszelkich informacji udostępnionych jej i Sekretariatowi na podstawie art. 21;
 - d) rozważa wszelkie zalecenia przedstawione jej przez Komisję ds. Wdrażania i Zgodności;
 - e) analizuje i podejmuje wszelkie dodatkowe działania, jakie mogą być konieczne do realizacji celów niniejszej Konwencji; oraz
 - f) dokonuje przeglądu załączników A i B zgodnie z postanowieniami art. 4 i 5.
6. Przedstawiciele Organizacji Narodów Zjednoczonych, jej wyspecjalizowanych agencji i Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, a także wszelkich państw niebędących Stroną niniejszej Konwencji, mogą brać udział w posiedzeniach Konferencji Stron w charakterze obserwatorów. Jakkolwiek organ lub agencja, o charakterze krajowym lub międzynarodowym, rządowym lub pozarządowym, posiadające szczególną wiedzę na temat kwestii zawartych w niniejszej Konwencji, które poinformowały Sekretariat o tym, że pragną, by ich przedstawiciele byli obecni podczas posiedzenia Konferencji Stron w charakterze obserwatorów, mogą uzyskać zgodę na obecność ich przedstawicieli na posiedzeniu, o ile swojego sprzeciwu nie zgłosi co najmniej jedna trzecia obecnych na posiedzeniu Stron. Zgoda na obecność obserwatorów podczas posiedzenia i ich udział w posiedzeniu podlega regulaminowi przyjętemu przez Konferencję Stron.

Artykuł 24

Sekretariat

1. Niniejszym ustanawia się Sekretariat.
2. Sekretariat spełnia następujące funkcje:
 - a) organizuje posiedzenia Konferencji Stron i jej organów pomocniczych oraz zapewnia im niezbędną obsługę;
 - b) na wniosek Stron ułatwia zapewnianie im pomocy we wdrażaniu postanowień niniejszej Konwencji, a w szczególności pomocy dla Stron będących krajami rozwijającymi się i Stron, których gospodarki są w okresie transformacji;
 - c) w stosownych przypadkach koordynuje pracę sekretariatów odpowiednich organów międzynarodowych, a w szczególności sekretariatów innych konwencji dotyczących chemikaliów i odpadów;
 - d) pomaga Stronom w wymianie informacji związanych z wdrażaniem postanowień niniejszej Konwencji;
 - e) przygotowuje i udostępnia Stronom okresowe sprawozdania oparte na informacjach otrzymanych na podstawie art. 15 i 21 oraz inne dostępne informacje;
 - f) zawiera, pod ogólnym kierownictwem Konferencji Stron, takie porozumienia administracyjne i kontraktowe, jakie mogą być wymagane dla efektywnego wypełniania jego funkcji; oraz
 - g) wykonuje inne funkcje sekretariatu wyszczególnione w niniejszej Konwencji oraz takie inne zadania, jakie może określić Konferencja Stron.
3. Funkcje Sekretariatu na potrzeby niniejszej Konwencji wykonuje Dyrektor Wykonawczy Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska, o ile Konferencja Stron nie postanowi, większością trzech czwartych głosów Stron obecnych i głosujących,

o powierzeniu funkcji sekretariatu jednej lub większej liczbie innych organizacji międzynarodowych.

4. Konferencja Stron, w porozumieniu z odpowiednimi organami międzynarodowymi, może przewidzieć zwiększoną współpracę Sekretariatu z sekretariatami innych konwencji dotyczących chemikaliów i odpadów oraz zwiększoną koordynację pracy tych sekretariatów. Konferencja Stron, w porozumieniu z odpowiednimi organami międzynarodowymi, może przewidzieć dalsze wytyczne dotyczące tej kwestii.

Artykuł 25

Rozstrzyganie sporów

1. Wszelkie spory w związku z interpretacją bądź stosowaniem niniejszej Konwencji Strony starają się rozstrzygnąć w drodze negocjacji lub innych wybranych przez siebie pokojowych środków.
2. Podczas ratyfikacji, przyjmowania lub zatwierdzania niniejszej Konwencji lub przystępowania do niej, bądź w dowolnym późniejszym terminie Strona, która nie jest regionalną organizacją integracji gospodarczej, może za pomocą dokumentu na piśmie złożonego u Depozytariusza oświadczyć, że w zakresie wszelkich sporów dotyczących interpretacji bądź stosowania niniejszej Konwencji uznaje ona jeden lub oba z następujących sposobów rozstrzygania sporów za obowiązkowy w odniesieniu do wszelkich Stron przyjmujących to samo zobowiązanie:
 - a) arbitraż zgodnie z procedurą podaną w części I załącznika E;
 - b) przekazanie sporu do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.
3. Strona, która jest regionalną organizacją integracji gospodarczej, może złożyć oświadczenie z podobnym skutkiem w stosunku do arbitrażu zgodnie z ust. 2.
4. Oświadczenie złożone zgodnie z ust. 2 lub 3 pozostaje w mocy do momentu jego wygaśnięcia zgodnie z jego warunkami lub po trzech miesiącach po złożeniu pisemnego zawiadomienia o jego odwołaniu u Depozytariusza.
5. Wygaśnięcie oświadczenia, zawiadomienie o odwołaniu lub nowe oświadczenie nie może w żaden sposób wpływać na postępowanie toczące się przed sądem arbitrażowym lub Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości, chyba że strony sporu postanowią inaczej.
6. Jeżeli strony sporu nie przyjęły tych samych środków rozstrzygania sporów zgodnie z ust. 2 lub 3 i jeśli nie są w stanie rozstrzygnąć sporu poprzez środki przedstawione w ust. 1 w ciągu dwunastu miesięcy od otrzymania powiadomienia jednej strony przez drugą co do istnienia sporu między nimi, spór zostanie przekazany komisji pojednawczej na wniosek którejkolwiek ze stron sporu. Do postępowania pojednawczego na podstawie niniejszego artykułu ma zastosowanie procedura określona w części II załącznika E.

Artykuł 26

Zmiany Konwencji

1. Każda Strona niniejszej Konwencji może zaproponować zmiany do niej.
2. Zmiany do niniejszej Konwencji przyjmowane są na posiedzeniu Konferencji Stron. Tekst każdej z proponowanych zmian Sekretariat przekazuje Stronom na co najmniej sześć miesięcy przed posiedzeniem, na którym zostanie przedstawiona propozycja ich przyjęcia. Sekretariat

przekazuje również proponowaną zmianę sygnatariuszom niniejszej Konwencji oraz, do celów informacyjnych, Depozytariuszowi.

3. Strony dołożą wszelkich starań, aby osiągnąć porozumienie w sprawie każdej proponowanej zmiany do niniejszej Konwencji w drodze konsensusu. Jeżeli wszystkie środki osiągnięcia konsensusu zostały wyczerpane i nie osiągnięto porozumienia, w ostateczności zmianę przyjmuje się większością trzech czwartych głosów Stron obecnych i głosujących na posiedzeniu.
4. Przyjętą zmianę Depozytariusz przekazuje wszystkim Stronom do ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia.
5. O ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu zmiany Strony informują Depozytariusza na piśmie. Zmiana przyjęta zgodnie z ust. 3 wchodzi w życie dla tych Stron, które zgodziły się na jej obowiązywanie w odniesieniu do nich, dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia przez co najmniej trzy czwarte Stron, które były Stronami w momencie przyjęcia zmiany. Następnie zmiana wchodzi w życie dla każdej innej Strony dziewięćdziesiątego dnia po złożeniu przez tę Stronę dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia zmiany.

Artykuł 27

Przyjmowanie i zmiany załączników

1. Załączniki do niniejszej Konwencji stanowią jej integralną część, a odwołanie do niniejszej Konwencji stanowi jednocześnie, o ile nie stwierdzono inaczej, odwołanie do wszystkich jej załączników.
2. Wszelkie dodatkowe załączniki przyjęte po wejściu niniejszej Konwencji w życie będą ograniczone do kwestii proceduralnych, naukowych, technicznych bądź administracyjnych.
3. Dla wniosków w sprawie dodatkowych załączników do niniejszej Konwencji, ich przyjmowania i wchodzenia w życie obowiązuje następująca procedura:
 - a) składanie wniosków w sprawie dodatkowych załączników i przyjmowanie tych załączników odbywa się według procedury określonej w art. 26 ust. 1–3;
 - b) każda Strona, która nie może przyjąć danego dodatkowego załącznika, powiadamia o tym Depozytariusza na piśmie w ciągu jednego roku od dnia ogłoszenia przez Depozytariusza przyjęcia takiego załącznika. Depozytariusz niezwłocznie zawiadamia wszystkie Strony o każdym otrzymanym zawiadomieniu. Strona może w dowolnym momencie powiadomić Depozytariusza na piśmie o wycofaniu uprzedniego powiadomienia o nieprzyjęciu dotyczącego dodatkowego załącznika, w wyniku czego załącznik wchodzi w życie w stosunku do tej strony z zastrzeżeniem lit. c); oraz
 - c) po upływie jednego roku od daty ogłoszenia przez Depozytariusza przyjęcia dodatkowego załącznika, załącznik ten wchodzi w życie w odniesieniu do wszystkich Stron, które nie złożyły powiadomienia o jego nieprzyjęciu zgodnie z zapisami lit. b).
4. Wnioski o zmiany załączników do niniejszej Konwencji, ich przyjmowanie i wejście w życie podlegają tym samym procedurom, jakie obowiązują dla wniosków w sprawie dodatkowych załączników do Konwencji, ich przyjmowania i wejścia w życie, z zastrzeżeniem, że zmiana załącznika nie wchodzi w życie w odniesieniu do Strony, która złożyła oświadczenie dotyczące zmian załączników zgodnie z art. 30 ust. 5; w takim przypadku zmiana wchodzi w życie

w odniesieniu do tej Strony dziewięćdziesiątego dnia po dacie złożenia przez tę Stronę u Depozytariusza dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia dotyczącego takiej zmiany.

5. Jeżeli dodatkowy załącznik lub zmiana załącznika jest związana ze zmianą niniejszej Konwencji, dodatkowy załącznik lub zmiana załącznika nie wchodzi w życie do czasu wejścia w życie zmiany niniejszej Konwencji.

Artykuł 28

Prawo głosu

1. Każda Strona niniejszej Konwencji dysponuje jednym głosem, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ust. 2.
2. Regionalna organizacja integracji gospodarczej w sprawach będących w zakresie jej kompetencji korzysta z prawa głosu z liczbą głosów równą liczbie jej państw członkowskich będących Stronami niniejszej Konwencji. Organizacja taka nie może korzystać z prawa głosu, jeżeli którekolwiek z jej państw członkowskich korzysta ze swojego prawa głosu, i odwrotnie.

Artykuł 29

Podpis

Niniejsza Konwencja jest otwarta do podpisu w Kumamoto, Japonia, przez wszystkie państwa i regionalne organizacje integracji gospodarczej w dniach 10 i 11 października 2013 r., a następnie w siedzibie głównej ONZ w Nowym Jorku do 9 października 2014 r.

Artykuł 30

Ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie i przystąpienie

1. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez państwa oraz regionalne organizacje integracji gospodarczej. Jest ona otwarta do przystąpienia dla państw i regionalnych organizacji integracji gospodarczej od dnia następującego po dniu zamknięcia Konwencji do podpisu. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia są składane u Depozytariusza.
2. Każda regionalna organizacja integracji gospodarczej, która staje się Stroną niniejszej Konwencji, gdy żadne z jej państw członkowskich nie jest Stroną, jest związana wszystkimi zobowiązaniami wynikającymi z niniejszej Konwencji. W przypadku takich organizacji, których jedno lub więcej państw członkowskich jest Stroną niniejszej Konwencji, organizacja i jej państwa członkowskie decydują o swej odpowiedzialności za wypełnianie zobowiązań wynikających z niniejszej Konwencji. W takich przypadkach organizacja i państwa członkowskie nie są uprawnione do korzystania jednocześnie z praw wynikających z niniejszej Konwencji.
3. W dokumentach ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia regionalna organizacja integracji gospodarczej określa zakres swoich kompetencji w odniesieniu do spraw uregulowanych w niniejszej Konwencji. Każda taka organizacja informuje również Depozytariusza, który z kolei zawiadamia Stronę o każdej istotnej zmianie w zakresie jej kompetencji.

4. Zachęca się każde państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej do przekazania Sekretariatowi w momencie ratyfikacji Konwencji, jej przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do niej informacji o działaniach podjętych w celu wdrożenia Konwencji.
5. W dokumencie ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia każda Strona może zadeklarować, że w odniesieniu do niej wszelkie zmiany do załącznika wejdą w życie dopiero po złożeniu odnoszącego się do nich dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Artykuł 31

Wejście w życie

1. Niniejsza Konwencja wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia pięćdziesiątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
2. Dla każdego państwa lub regionalnej organizacji integracji gospodarczej, która ratyfikuje, przyjmie lub zatwierdzi niniejszą Konwencję lub przystąpi do niej po złożeniu pięćdziesiątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, niniejsza Konwencja wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez to państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej jej dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
3. Do celów ust. 1 i 2 żaden dokument złożony przez regionalną organizację integracji gospodarczej nie jest traktowany jako dodatkowy do dokumentów złożonych przez państwa członkowskie tej organizacji.

Artykuł 32

Zastrzeżenia

Do niniejszej Konwencji nie można zgłaszać zastrzeżeń.

Artykuł 33

Odstąpienie

1. W każdym momencie po upływie trzech lat od dnia, w którym niniejsza Konwencja weszła w życie w stosunku do Strony, Strona ta może odstąpić od niniejszej Konwencji w drodze pisemnego powiadomienia Depozytariusza.
2. Odstąpienie takie staje się skuteczne po upływie jednego roku od daty otrzymania przez Depozytariusza zawiadomienia o odstąpieniu lub w takim późniejszym terminie, jaki został określony w zawiadomieniu o odstąpieniu.

Artykuł 34

Depozytariusz

Depozytariuszem niniejszej Konwencji jest Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 35

Teksty autentyczne

Oryginał niniejszej Konwencji, której teksty w języku angielskim, arabskim, chińskim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim są jednakowo autentyczne, zostaje złożony u Depozytariusza.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, będąc należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Kumamoto, Japonia, w dniu dziesiątego października dwa tysiące trzynastego roku.

ZAŁĄCZNIK A
PRODUKTY Z DODATKIEM RTĘCI

Następujące produkty nie są objęte zakresem niniejszego załącznika:

- a) produkty niezbędne do ochrony ludności i zastosowań militarnych;
- b) produkty służące do badań i kalibracji instrumentów, wykorzystywane jako wzorce odniesienia;
- c) w przypadkach gdy nie ma dostępnych zamienników niezawierających rtęci, przełączniki i przekaźniki, lampy fluorescencyjne z zimną katodą i lampy fluorescencyjne z zewnętrzną katodą (CCFL i EEFL) do wyświetlaczy elektronicznych oraz urządzenia pomiarowe;
- d) produkty wykorzystywane w praktykach tradycyjnych lub religijnych; oraz
- e) szczepionki, w których konserwantem jest tiomersal.

Część I: Produkty podlegające art. 4 ust. 1

Produkty z dodatkiem rtęci	Data, po której produkcja, import lub eksport produktu nie są dozwolone (data wycofania)
Baterie, z wyjątkiem baterii guzikowych cynk-tlenek srebra o zawartości rtęci < 2 %, baterie guzikowe cynkowo-powietrzne o zawartości rtęci < 2 %	2020
Przełączniki i przekaźniki z wyjątkiem mostków pojemnościowych i reflektometrycznych o bardzo dużej dokładności oraz wysokoczęstotliwościowych przełączników i przekaźników częstotliwości radiowych stosowanych w instrumentach do monitorowania i sterownikach o zawartości rtęci nieprzekraczającej 20 mg na mostek, przełącznik lub przekaźnik	2020
Kompaktowe lampy fluorescencyjne (CFL) stosowane na potrzeby oświetlenia ogólnego o mocy ≤ 30 watów i zawartości rtęci przekraczającej 5 mg na rurę świetlówki	2020
Liniowe lampy fluorescencyjne (LFL) stosowane na potrzeby oświetlenia ogólnego: a) z luminoforem trójpasemowym o mocy < 60 watów i zawartości rtęci przekraczającej 5 mg na lampę; b) z luminoforem halofosforanowym o mocy ≤ 40 watów i zawartości rtęci przekraczającej 10 mg na lampę	2020
Wysokoprężne lampy rtęciowe (HPMV) na potrzeby oświetlenia ogólnego	2020
Rtęć w lampach fluorescencyjnych z zimną katodą i lampach	2020

Produkty z dodatkiem rtęci	Data, po której produkcja, import lub eksport produktu nie są dozwolone (data wycofania)
<p>fluorescencyjnych z zewnętrzną katodą (CCFL i EEFL) do wyświetlaczy elektronicznych:</p> <p>a) lampy krótkie (≤ 500 mm) o zawartości rtęci przekraczającej 3,5 mg na lampę</p> <p>b) lampy o średniej długości (> 500 mm i $\leq 1\ 500$ mm) o zawartości rtęci przekraczającej 5 mg na lampę</p> <p>c) lampy długie ($> 1\ 500$ mm) o zawartości rtęci przekraczającej 13 mg na lampę</p>	
<p>Kosmetyki (o zawartości rtęci przekraczającej 1 ppm), w tym mydła i kremy do rozjaśniania skóry, z wyłączeniem kosmetyków do okolic oczu, w których rtęć jest stosowana jako konserwant i brak jest dostępnych skutecznych i bezpiecznych konserwantów zastępczych (¹)</p>	2020
<p>Środki ochrony roślin, środki biobójcze i środki przeciwbakteryjne stosowane miejscowo</p>	2020
<p>Następujące nieelektroniczne urządzenia pomiarowe z wyjątkiem nieelektronicznych urządzeń pomiarowych zainstalowanych w dużych urządzeniach lub stosowanych do pomiarów o wysokiej precyzji, dla których brak odpowiednich zamienników niezawierających rtęci:</p> <p>a) barometry;</p> <p>b) higrometry;</p> <p>c) manometry;</p> <p>d) termometry;</p> <p>e) ciśnieniomierze.</p>	2020
<p>(¹) Intencją przepisu nie jest objęcie nim kosmetyków, mydeł lub kremów zanieczyszczonych śladowymi ilościami rtęci.</p>	

Część II: Produkty podlegające art. 4 ust. 3

Produkty z dodatkiem rtęci	Przepisy
Amalgamat stomatologiczny	Działania, jakie Strona podejmie w celu wycofania z użytku amalgamatu stomatologicznego, muszą uwzględniać warunki krajowe danej Strony i odpowiednie międzynarodowe wytyczne, i obejmować co najmniej dwa

<p>spośród niżej podanych środków:</p> <p>(i) ustanowienie krajowych celów dotyczących zapobiegania próchnicy i promocji zdrowia, a przez to minimalizacja konieczności wypełniania ubytków;</p> <p>(ii) ustanowienie krajowych celów dotyczących minimalizacji wykorzystania amalgamatu;</p> <p>(iii) wsparcie wykorzystania opłacalnych i skutecznych klinicznie alternatywnych wypełnień stomatologicznych niezawierających rtęci;</p> <p>(iv) wsparcie badań i rozwoju w zakresie wysokiej jakości materiałów do wypełnień stomatologicznych niezawierających rtęci;</p> <p>(v) zachęcanie reprezentatywnych organizacji zawodowych i szkół dentystycznych do edukowania i szkolenia stomatologów i studentów stomatologii w zakresie wykorzystywania alternatywnych, niezawierających rtęci materiałów do wypełnień i promowania najlepszych praktyk w zakresie zarządzania;</p> <p>(vi) zniechęcanie do tworzenia takich polityk i programów ubezpieczeniowych, w których wykorzystanie amalgamatu stomatologicznego jest preferowane względem stosowania wypełnień stomatologicznych niezawierających rtęci;</p> <p>(vii) zachęcanie do tworzenia takich polityk i programów ubezpieczeniowych, w których preferowane jest wykorzystanie wysokiej jakości alternatyw dla amalgamatu stomatologicznego przy wypełnianiu ubytków;</p> <p>(viii) ograniczenie stosowania amalgamatu stomatologicznego do jego formy kapsułkowanej;</p> <p>(ix) promowanie stosowania najlepszych praktyk w zakresie ochrony środowiska w ośrodkach stomatologicznych w celu zmniejszenia uwolnień rtęci i związków rtęci do wody i gruntu.</p>
--

ZAŁĄCZNIK B

PROCESY PRODUKCYJNE, W KTÓRYCH WYKORZYSTUJE SIĘ RTĘĆ LUB ZWIĄZKI RTĘCI

Część I: Procesy podlegające art. 5 ust. 2

Procesy produkcyjne, w których wykorzystuje się rtęć lub związki rtęci	Data wycofania
Produkcja chloro-alkaliczna	2025
Produkcja aldehydu octowego, w której rtęć lub związki rtęci stosowane są jako katalizatory	2018

Część II: Procesy podlegające art. 5 ust. 3

Proces, w którym wykorzystywana jest rtęć	Przepisy
Produkcja monomeru chlorku winylu	<p>Działania, jakie Strony muszą podjąć, obejmują co najmniej:</p> <p>(i) zmniejszenie wykorzystania rtęci w kategoriach produkcji na jednostkę o 50 % do roku 2020, w porównaniu z 2010 r.;</p> <p>(ii) promowanie działań mających na celu zmniejszenie zależności od rtęci pochodzącej z podstawowego wydobycia;</p> <p>(iii) podjęcie działań mających na celu zmniejszenie emisji i uwolnień rtęci do środowiska;</p> <p>(iv) wsparcie dla badań i rozwoju w odniesieniu do katalizatorów niezawierających rtęci i procesów bezrtęciowych;</p> <p>(v) niezezwalanie na wykorzystywanie rtęci pięć lat po ustaleniu przez Konferencję Stron, że katalizatory niezawierające rtęci w istniejących procesach stały się wykonalne z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia;</p> <p>(vi) sporządzenie sprawozdania dla Konferencji Stron ze starań podjętych w kierunku opracowania lub wskazania alternatyw i wycofania się ze stosowania rtęci zgodnie z art. 21.</p>
Metanolan lub etanolan sodu lub potasu	<p>Działania, jakie Strony muszą podjąć, obejmują co najmniej:</p> <p>(i) działania mające na celu zmniejszenie wykorzystania rtęci aż do wycofania się z jej stosowania jak najszybciej i w ciągu 10 lat od wejścia Konwencji w życie;</p> <p>(ii) zmniejszenie emisji i uwolnień w kategoriach produkcji na jednostkę o 50 % do roku 2020, w porównaniu z 2010 r.;</p> <p>(iii) zakaz stosowania świeżej rtęci z podstawowego wydobycia;</p>

	<p>(iv) wsparcie dla badań i rozwoju w odniesieniu do procesów bezrtęciowych;</p> <p>(v) niezezwalanie na wykorzystywanie rtęci pięć lat po ustaleniu przez Konferencję Stron, że procesy bezrtęciowe stały się wykonalne z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia;</p> <p>(vi) sporządzenie sprawozdania dla Konferencji Stron ze starań podjętych w kierunku opracowania lub wskazania alternatyw i wycofania się ze stosowania rtęci zgodnie z art. 21.</p>
<p>Produkcja poliuretanu z zastosowaniem katalizatorów zawierających rtęć</p>	<p>Działania, jakie Strony muszą podjąć, obejmują co najmniej:</p> <p>(i) działania mające na celu zmniejszenie wykorzystania rtęci aż do wycofania się z jej stosowania jak najszybciej i w ciągu 10 lat od wejścia Konwencji w życie;</p> <p>(ii) działania mające na celu zmniejszenie zależności od rtęci pochodzącej z podstawowego wydobycia;</p> <p>(iii) podjęcie działań mających na celu zmniejszenie emisji i uwolnień rtęci do środowiska;</p> <p>(iv) zachęcanie do badań i rozwoju w zakresie katalizatorów niezawierających rtęci i procesów bezrtęciowych;</p> <p>(v) sporządzenie sprawozdania dla Konferencji Stron ze starań podjętych w kierunku opracowania lub wskazania alternatyw i wycofania się ze stosowania rtęci zgodnie z art. 21. Do tego procesu produkcji nie stosuje się art. 5 ust. 6.</p>

ZAŁĄCZNIK C

WYDOBYCIE ZŁOTA TRADYCYJNE I NA MAŁĄ SKALĘ

Krajowe plany działania

1. Każda Strona, która podlega przepisom art. 7 ust. 3, włącza do krajowego planu działania:
 - a) cele krajowe i cele dotyczące redukcji;
 - b) działania mające na celu wyeliminowanie:
 - (i) amalgamacji rudy;
 - (ii) otwartego spalania amalgamatu lub amalgamatu przetworzonego;
 - (iii) spalania amalgamatu w obszarach zamieszkałych; oraz
 - (iv) ługowania cyjankiem osadów, rudy lub zwałowisk, do których dodano rtęć, bez jej wcześniejszego usunięcia;
 - c) działania mające na celu ułatwienie sformalizowania lub uregulowania sektora wydobycia złota tradycyjnego i na małą skalę;
 - d) podstawowe oszacowania ilości wykorzystywanej rtęci i praktyk w wydobyciu i przetwarzaniu złota tradycyjnym i na małą skalę na swoim terytorium;
 - e) strategię wspierania redukcji emisji i uwolnień rtęci i narażenia na jej działanie w wydobywaniu i przetwarzaniu złota tradycyjnym i na małą skalę, w tym metody bezrtęciowe;
 - f) strategię zarządzania handlem rtęcią i związkami rtęci i zapobiegania stosowaniu tych substancji, zarówno ze źródeł zagranicznych, jak i krajowych, w wydobywaniu i przetwarzaniu złota tradycyjnym i na małą skalę;
 - g) strategię angażowania zainteresowanych stron w realizację i kontynuację prac nad krajowym planem działania;
 - h) strategię zdrowia publicznego w zakresie narażenia na działanie rtęci górników pracujących przy wydobywaniu złota tradycyjnym i na małą skalę oraz ich społeczności. Strategia taka powinna obejmować m.in. zbieranie danych dotyczących zdrowia, szkolenie pracowników służby zdrowia oraz podnoszenie świadomości poprzez ośrodki zdrowia;
 - i) strategię mającą na celu zapobieganie narażeniu grup szczególnie wrażliwych, w szczególności dzieci i kobiet w wieku rozrodczym, a zwłaszcza kobiet w ciąży, na działanie rtęci wykorzystywanej w wydobywaniu złota tradycyjnym i na małą skalę;
 - j) strategię informowania górników pracujących przy wydobywaniu złota tradycyjnym i na małą skalę i narażonych społeczności; oraz
 - k) harmonogram realizacji krajowego planu działania.
2. Każda Strona może włączyć do krajowego planu działania dodatkowe strategię mające na celu osiągnięcie jej założeń, w tym wykorzystanie lub wprowadzenie norm dla wolnego od rtęci wydobywania złota tradycyjnego i na małą skalę oraz rynkowych mechanizmów lub narzędzi marketingowych.

ZAŁĄCZNIK D**LISTA PUNKTOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI RTĘCI I ZWIĄZKÓW RTĘCI DO ATMOSFERY**

Kategoria źródła punktowego:

elektrownie opalane węglem;

kotły przemysłowe opalane węglem;

procesy wytapiania i prażenia stosowane w produkcji metali nieżelaznych;⁽¹⁾

spalarnie odpadów;

obiekty produkcji klinkieru cementowego.

⁽¹⁾ Na potrzeby niniejszego załącznika określenie „metale nieżelazne” odnosi się do ołowiu, cynku, miedzi i złota przemysłowego.

ZAŁĄCZNIK E
PROCEDURY ARBITRAŻU I POSTĘPOWANIA POJEDNAWCZEGO

Część I: Procedura arbitrażu

Procedura arbitrażu na potrzeby art. 25 ust. 2 lit. a) niniejszej Konwencji jest następująca:

Artykuł 1

1. Strona może skierować sprawę do arbitrażu zgodnie z art. 25 niniejszej Konwencji w drodze pisemnego zawiadomienia skierowanego do drugiej strony lub stron sporu. Do powiadomienia należy dołączyć oświadczenie dotyczące roszczenia wraz z wszelkimi dokumentami uzupełniającymi. Powiadomienie określa przedmiot postępowania arbitrażowego i obejmuje w szczególności te artykuły niniejszej Konwencji, w odniesieniu do których istnieje spór co do interpretacji lub zastosowania.
2. Strona wysuwająca roszczenie powiadamia Sekretariat, że kieruje spór do arbitrażu zgodnie z art. 25 niniejszej Konwencji. Do powiadomienia musi być dołączone pisemne powiadomienie strony wysuwającej roszczenie, oświadczenie dotyczące roszczenia oraz dokumenty uzupełniające, o których mowa w ust. 1 powyżej. Sekretariat przekazuje wszystkim Stronom informację otrzymaną w ten sposób.

Artykuł 2

1. Jeśli zgodnie z art. 1 powyżej spór zostanie skierowany do arbitrażu, ustanawia się trybunał arbitrażowy. Jest on złożony z trzech członków.
2. Każda ze stron sporu wyznacza arbitra, a dwaj wyznaczeni arbitrzy wyznaczają za wspólnym porozumieniem trzeciego arbitra, który będzie przewodniczącym trybunału. W przypadku sporu między więcej niż dwiema stronami strony działające we wspólnym interesie wyznaczają jednego arbitra za obopólną zgodą. Przewodniczący trybunału nie może być obywatelem żadnej ze stron sporu, nie może zamieszkiwać na terytorium żadnej z tych stron, nie może być zatrudniony przez żadną z nich ani zajmować się przedmiotową sprawą w jakimkolwiek innym charakterze.
3. Każdy wakat jest obsadzany w sposób przewidziany dla początkowego wyznaczenia.

Artykuł 3

1. Jeżeli jedna ze stron sporu nie wyznaczy arbitra w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania przez stronę pozwaną powiadomienia o arbitrażu, druga strona może poinformować o tym Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który dokona wyznaczenia w ciągu następujących dwóch miesięcy.
2. Jeżeli przewodniczący trybunału arbitrażowego nie zostanie wyznaczony w ciągu dwóch miesięcy od wyznaczenia drugiego arbitra, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych na wniosek jednej ze stron sporu wyznacza przewodniczącego w ciągu następujących dwóch miesięcy.

Artykuł 4

Trybunał arbitrażowy wydaje decyzje zgodnie z postanowieniami niniejszej Konwencji oraz prawa międzynarodowego.

Artykuł 5

Jeżeli strony sporu nie uzgodnią inaczej, trybunał arbitrażowy ustala własny regulamin.

Artykuł 6

Trybunał arbitrażowy może, na wniosek jednej ze stron sporu, zalecić niezbędne tymczasowe środki ochrony.

Artykuł 7

Strony sporu ułatwiają pracę trybunału arbitrażowego oraz, w szczególności, za pomocą wszystkich dostępnych środków muszą:

- a) zapewniać trybunałowi wszelkie stosowne dokumenty, informacje i obiekty; oraz
- b) umożliwić mu, gdy jest to konieczne, powoływanie świadków lub ekspertów oraz uzyskiwanie od nich dowodów.

Artykuł 8

Strony sporu i arbitrzy są zobowiązani do ochrony poufności wszelkich informacji lub dokumentów, które otrzymają poufnie w czasie postępowania przed trybunałem arbitrażowym.

Artykuł 9

Jeżeli trybunał arbitrażowy nie postanowi inaczej z powodu szczególnych okoliczności sprawy, koszty trybunału są pokrywane przez strony sporu w równych częściach. Trybunał prowadzi rejestr wszystkich swoich kosztów oraz przedstawia ich końcowe zestawienie stronom.

Artykuł 10

Każda Strona mająca interes prawny związany z przedmiotem sporu, na który decyzja w sprawie może mieć wpływ, może uczestniczyć w postępowaniu za zgodą trybunału arbitrażowego.

Artykuł 11

Trybunał arbitrażowy może wysłuchać i uznać wzajemne roszczenia wynikające bezpośrednio z przedmiotu sporu.

Artykuł 12

Decyzje trybunału arbitrażowego, dotyczące zarówno kwestii proceduralnych, jak i istoty sporu, są podejmowane większością głosów jego członków.

Artykuł 13

1. Jeżeli jedna ze stron sporu nie stawia się przed trybunałem arbitrażowym lub nie podejmie obrony swojej sprawy, druga strona może zwrócić się do trybunału o kontynuowanie postępowania i wydanie decyzji. Nieobecność strony lub niepodjęcie przez stronę obrony nie stanowi przeszkody w postępowaniu.
2. Przed wydaniem decyzji ostatecznej trybunał arbitrażowy musi upewnić się, że roszczenie jest należycie uzasadnione pod względem faktycznym i prawnym.

Artykuł 14

Trybunał arbitrażowy wydaje decyzję ostateczną w ciągu pięciu miesięcy od dnia, w którym uformował się jego pełny skład, chyba że uzna za konieczne przedłużenie tego terminu o okres, który nie powinien być dłuższy niż pięć kolejnych miesięcy.

Artykuł 15

Ostateczna decyzja trybunału arbitrażowego ogranicza się do przedmiotu sporu i przedstawia powody, na których została oparta. Zawiera ona nazwiska członków uczestniczących i datę ostatecznej decyzji. Każdy członek trybunału może dołączyć do ostatecznej decyzji opinię odrębną lub różniącą się od podjętej decyzji.

Artykuł 16

Ostateczna decyzja jest wiążąca dla stron sporu. Interpretacja niniejszej Konwencji przedstawiona w ostatecznej decyzji jest również wiążąca dla Strony interweniującej na podstawie art. 10 powyżej, o ile dotyczy to spraw, w odniesieniu do których ta Strona interweniowała. Ostateczna decyzja nie podlega apelacji, chyba że strony sporu uzgodniły uprzednio procedurę apelacyjną.

Artykuł 17

Wszelkie spory dotyczące interpretacji lub sposobu wykonania ostatecznej decyzji, które mogą powstać między podmiotami nią związanymi na podstawie art. 16 powyżej, mogą być przedłożone przez każdy z podmiotów do rozstrzygnięcia przez trybunał arbitrażowy, który wydał decyzję.

Część II: Procedura pojednawcza

Procedura pojednawcza na potrzeby art. 25 ust. 6 niniejszej Konwencji jest następująca:

Artykuł 1

Strona sporu kieruje wniosek o wyznaczenie komisji pojednawczej zgodnie z art. 25 ust. 6 niniejszej Konwencji w formie pisemnej do Sekretariatu, z kopią do drugiej strony lub stron sporu. Sekretariat niezwłocznie stosownie informuje wszystkie Strony.

Artykuł 2

1. O ile strony sporu nie postanowią inaczej, komisja pojednawcza składa się z trzech członków, po jednym wyznaczonym przez każdą ze stron sporu, oraz przewodniczącego wyznaczonego wspólnie przez tych członków.
2. W przypadku sporu między więcej niż dwiema stronami, strony działające we wspólnym interesie wyznaczają członka komisji za obopólną zgodą.

Artykuł 3

Jeżeli którakolwiek ze stron sporu nie dokona wyznaczenia w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania przez sekretariat pisemnego wniosku, o którym mowa w art. 1 powyżej, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych na wniosek którejkolwiek ze stron dokona takiego wyznaczenia w ciągu następujących dwóch miesięcy.

Artykuł 4

Jeżeli przewodniczący komisji pojednawczej nie zostanie wyznaczony w ciągu dwóch miesięcy od wyznaczenia drugiego członka komisji, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych

na wniosek którejkolwiek ze stron sporu wyznacza przewodniczącego w ciągu następnych dwóch miesięcy.

Artykuł 5

Komisja pojednawcza ma za zadanie w sposób niezależny i bezstronny pomóc stronom sporu w osiągnięciu polubownego rozwiązania.

Artykuł 6

1. Komisja pojednawcza może prowadzić postępowanie pojednawcze w taki sposób, jaki uzna za stosowne, biorąc w pełni pod uwagę okoliczności sprawy i poglądy, jakie strony sporu mogą wyrażać, w tym wszelkie prośby o szybkie wydanie postanowienia. Może ona przyjąć w razie potrzeby własny regulamin, chyba że strony postanowią inaczej.
2. Komisja pojednawcza może w dowolnym momencie postępowania wydawać propozycje lub zalecenia co do rozstrzygnięcia sporu.

Artykuł 7

Strony sporu współpracują z komisją pojednawczą. W szczególności starają się one spełnić prośby komisji o dostarczenie materiałów na piśmie i dowodów oraz być obecne na posiedzeniach. Strony i członkowie komisji pojednawczej są zobowiązani do ochrony poufności wszelkich informacji lub dokumentów, które otrzymają poufnie w czasie prac komisji.

Artykuł 8

Komisja pojednawcza podejmuje decyzje większością głosów swoich członków.

Artykuł 9

O ile spór nie zostanie rozstrzygnięty wcześniej, komisja pojednawcza opracowuje sprawozdanie z zaleceniami dotyczącymi rozstrzygnięcia sporu nie później niż w dwanaście miesięcy od jej ustanowienia w pełnym składzie, które strony sporu rozważą w dobrej wierze.

Artykuł 10

Wszelkie spory dotyczące kompetencji komisji pojednawczej do rozpatrywania sprawy jej przedłożonej rozstrzyga komisja.

Artykuł 11

Koszty komisji pojednawczej są pokrywane przez strony sporu w równych częściach, chyba że strony postanowią inaczej. Komisja prowadzi rejestr wszystkich swoich kosztów oraz przedstawia stronom ich końcowe zestawienie.

MINAMATA CONVENTION ON MERCURY

The Parties to this Convention,

Recognizing that mercury is a chemical of global concern owing to its long-range atmospheric transport, its persistence in the environment once anthropogenically introduced, its ability to bioaccumulate in ecosystems and its significant negative effects on human health and the environment,

Recalling decision 25/5 of 20 February 2009 of the Governing Council of the United Nations Environment Programme to initiate international action to manage mercury in an efficient, effective and coherent manner,

Recalling paragraph 221 of the outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development "The future we want", which called for a successful outcome of the negotiations on a global legally binding instrument on mercury to address the risks to human health and the environment,

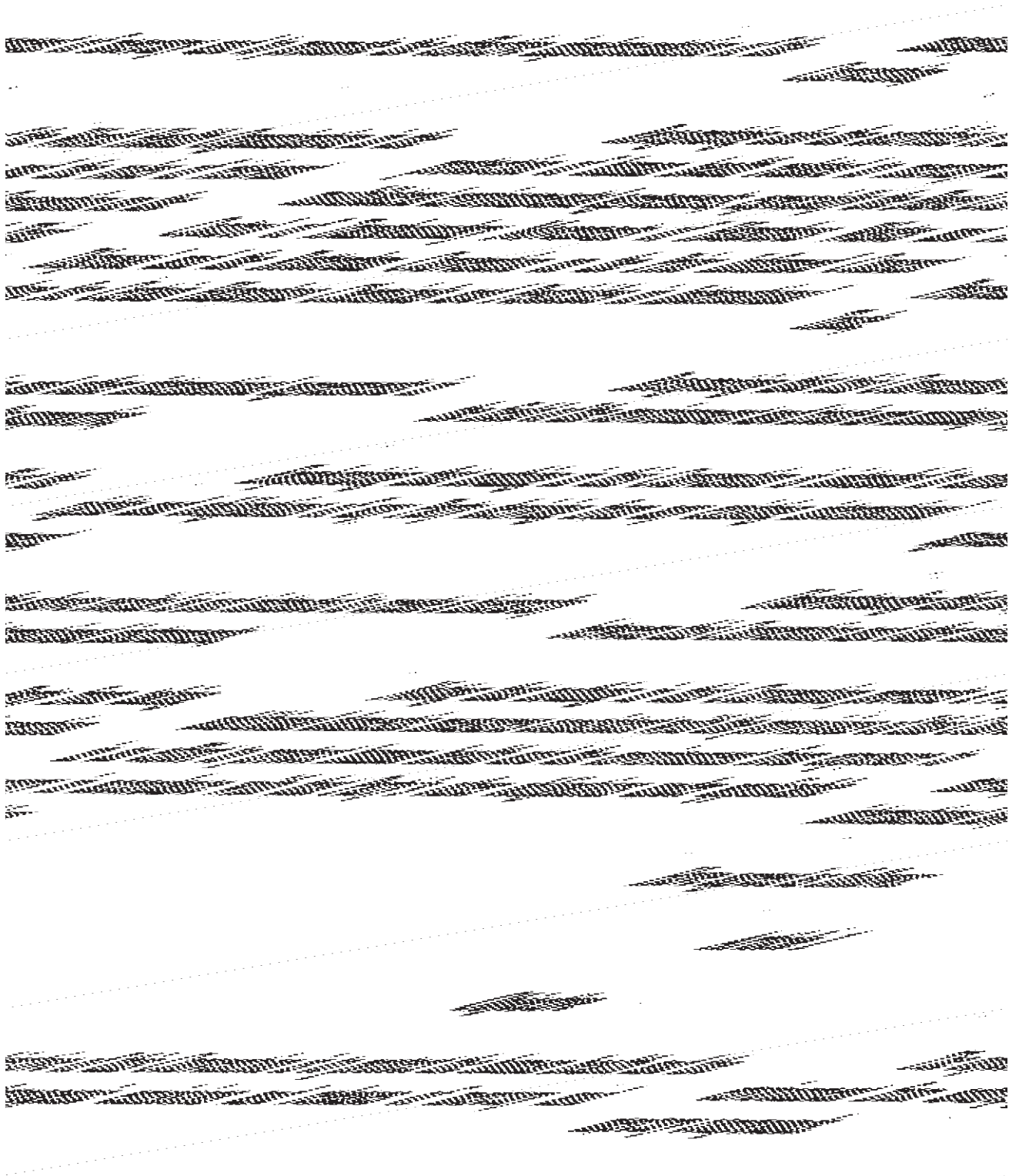
Recalling the United Nations Conference on Sustainable Development's reaffirmation of the principles of the Rio Declaration on Environment and Development, including, inter alia, common but differentiated responsibilities, and acknowledging States' respective circumstances and capabilities and the need for global action,

Aware of the health concerns, especially in developing countries, resulting from exposure to mercury of vulnerable populations, especially women, children and, through them, future generations,

Noting the particular vulnerabilities of Arctic ecosystems and indigenous communities because of the biomagnification of mercury and contamination of traditional foods, and concerned about indigenous communities more generally with respect to the effects of mercury,

Recognizing the substantial lessons of Minamata Disease, in particular the serious health and environmental effects resulting from the mercury pollution, and the need to ensure proper management of mercury and the prevention of such events in the future,

Stressing the importance of financial, technical, technological, and capacity-building support, particularly for developing countries, and countries with economies in transition, in order to strengthen national capabilities for the

Article 2

Definitions

For the purposes of this Convention:

(a) **“Artisanal and small-scale gold mining” means gold mining conducted by individual miners or small enterprises with limited capital investment and production;**

(b) **“Best available techniques” means those techniques that are the most effective to prevent and, where that is not practicable, to reduce emissions and releases of mercury to air, water and land and the impact of such emissions and releases on the environment as a whole, taking into account economic and technical considerations for a given Party or a given facility within the territory of that Party. In this context:**

(i) **“Best” means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole;**

(ii) **“Available” techniques means, in respect of a given Party and a given facility within the territory of that Party, those techniques developed on a scale that allows implementation in a relevant industrial sector under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and benefits, whether or not those techniques are used or developed within the territory of that Party, provided that they are accessible to the operator of the facility as determined by that Party; and**

(iii) **“Techniques” means technologies used, operational practices and the ways in which installations are designed, built, maintained, operated and decommissioned;**

(c) **“Best environmental practices” means the application of the most appropriate combination of environmental control measures and strategies;**

(d) **“Mercury” means elemental mercury (Hg(0), CAS No. 7439-97-6);**

(e) **“Mercury compound” means any substance consisting of atoms of mercury and one or more atoms of other chemical elements that can be separated into different components only by chemical reactions;**

(f) **“Mercury-added product” means a product or product component that contains mercury or a mercury compound that was intentionally added;**

(g) "Party" means a State or regional economic integration organization that has consented to be bound by this Convention and for which the Convention is in force;

(h) "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote at a meeting of the Parties;

(i) "Primary mercury mining" means mining in which the principal material sought is mercury;

(j) "Regional economic integration organization" means an organization constituted by sovereign States of a given region to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to this Convention; and

(k) "Use allowed" means any use by a Party of mercury or mercury compounds consistent with this Convention, including, but not limited to, uses consistent with Articles 3, 4, 5, 6 and 7.

Article 3

Mercury supply sources and trade

1. For the purposes of this Article:

(a) References to "mercury" include mixtures of mercury with other substances, including alloys of mercury, with a mercury concentration of at least 95 per cent by weight; and

(b) "Mercury compounds" means mercury (I) chloride (known also as calomel), mercury (II) oxide, mercury (II) sulphate, mercury (II) nitrate, cinnabar and mercury sulphide.

2. The provisions of this Article shall not apply to:

(a) Quantities of mercury or mercury compounds to be used for laboratory-scale research or as a reference standard; or

(b) Naturally occurring trace quantities of mercury or mercury compounds present in such products as non-mercury metals, ores, or mineral products, including coal, or products derived from these materials, and unintentional trace quantities in chemical products; or

(c) Mercury-added products.

3. Each Party shall not allow primary mercury mining that was not being conducted within its territory at the date of entry into force of the Convention for it.

4. Each Party shall only allow primary mercury mining that was being conducted within its territory at the date of entry into force of the Convention for it for a period of up to fifteen years after that date. During this period, mercury from such mining shall only be used in manufacturing of mercury-added products in accordance with Article 4, in manufacturing processes in accordance with Article 5, or be disposed in accordance with Article 11, using operations which do not lead to recovery, recycling, reclamation, direct re-use or alternative uses.

5. Each Party shall:

(a) Endeavour to identify individual stocks of mercury or mercury compounds exceeding 50 metric tons, as well as sources of mercury supply generating stocks exceeding 10 metric tons per year, that are located within its territory;

(b) Take measures to ensure that, where the Party determines that excess mercury from the decommissioning of chlor-alkali facilities is available, such mercury is disposed of in accordance with the guidelines for environmentally sound management referred to in paragraph 3 (a) of Article 11, using operations that do not lead to recovery, recycling, reclamation, direct re-use or alternative uses.

6. Each Party shall not allow the export of mercury except:

(a) To a Party that has provided the exporting Party with its written consent, and only for the purpose of:

(i) A use allowed to the importing Party under this Convention; or

(ii) Environmentally sound interim storage as set out in Article 10; or

(b) To a non-Party that has provided the exporting Party with its written consent, including certification demonstrating that:

(i) The non-Party has measures in place to ensure the protection of human health and the environment and to ensure its compliance with the provisions of Articles 10 and 11; and

- (ii) Such mercury will be used only for a use allowed to a Party under this Convention or for environmentally sound interim storage as set out in Article 10.

7. An exporting Party may rely on a general notification to the Secretariat by the importing Party or non-Party as the written consent required by paragraph 6. Such general notification shall set out any terms and conditions under which the importing Party or non-Party provides its consent. The notification may be revoked at any time by that Party or non-Party. The Secretariat shall keep a public register of all such notifications.

8. Each Party shall not allow the import of mercury from a non-Party to whom it will provide its written consent unless the non-Party has provided certification that the mercury is not from sources identified as not allowed under paragraph 3 or paragraph 5 (b).

9. A Party that submits a general notification of consent under paragraph 7 may decide not to apply paragraph 8, provided that it maintains comprehensive restrictions on the export of mercury and has domestic measures in place to ensure that imported mercury is managed in an environmentally sound manner. The Party shall provide a notification of such decision to the Secretariat, including information describing its export restrictions and domestic regulatory measures, as well as information on the quantities and countries of origin of mercury imported from non-Parties. The Secretariat shall maintain a public register of all such notifications. The Implementation and Compliance Committee shall review and evaluate any such notifications and supporting information in accordance with Article 15 and may make recommendations, as appropriate, to the Conference of the Parties.

10. The procedure set out in paragraph 9 shall be available until the conclusion of the second meeting of the Conference of the Parties. After that time, it shall cease to be available, unless the Conference of the Parties decides otherwise by simple majority of the Parties present and voting, except with respect to a Party that has provided a notification under paragraph 9 before the end of the second meeting of the Conference of the Parties.

11. Each Party shall include in its reports submitted pursuant to Article 21 information showing that the requirements of this Article have been met.

12. The Conference of the Parties shall at its first meeting provide further guidance in regard to this Article, particularly in regard to paragraphs 5 (a), 6 and 8, and shall develop and adopt the required content of the certification referred to in paragraphs 6 (b) and 8.

13. The Conference of the Parties shall evaluate whether the trade in specific mercury compounds compromises the objective of this Convention and consider whether specific mercury compounds should, by their listing in an additional annex adopted in accordance with Article 27, be made subject to paragraphs 6 and 8.

ARTICLE 4

MERCURY-ADDED PRODUCTS

1. Each Party shall not allow, by taking appropriate measures, the manufacture, import or export of mercury-added products listed in Part I of Annex A after the phase-out date specified for those products, except where an exclusion is specified in Annex A or the Party has a registered exemption pursuant to Article 6.

2. A Party may, as an alternative to paragraph 1, indicate at the time of ratification or upon entry into force of an amendment to Annex A for it, that it will implement different measures or strategies to address products listed in Part I of Annex A. A Party may only choose this alternative if it can demonstrate that it has already reduced to a *de minimis* level the manufacture, import, and export of the large majority of the products listed in Part I of Annex A and that it has implemented measures or strategies to reduce the use of mercury in additional products not listed in Part I of Annex A at the time it notifies the Secretariat of its decision to use this alternative. In addition, a Party choosing this alternative shall:

(a) Report at the first opportunity to the Conference of the Parties a description of the measures or strategies implemented, including a quantification of the reductions achieved;

(b) Implement measures or strategies to reduce the use of mercury in any products listed in Part I of Annex A for which a *de minimis* value has not yet been obtained;

(c) Consider additional measures to achieve further reductions; and

(d) Not be eligible to claim exemptions pursuant to Article 6 for any product category for which this alternative is chosen.

No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall, as part of the review process under paragraph 8, review the progress and the effectiveness of the measures taken under this paragraph.

3. Each Party shall take measures for the mercury-added products listed in Part II of Annex A in accordance with the provisions set out therein.

4. The Secretariat shall, on the basis of information provided by Parties, collect and maintain information on mercury-added products and their alternatives, and shall make such information publicly available. The Secretariat shall also make publicly available any other relevant information submitted by Parties.

5. Each Party shall take measures to prevent the incorporation into assembled products of mercury-added products the manufacture, import and export of which are not allowed for it under this Article.

6. Each Party shall discourage the manufacture and the distribution in commerce of mercury-added products not covered by any known use of mercury-added products prior to the date of entry into force of the Convention for it, unless an assessment of the risks and benefits of the product demonstrates environmental or human health benefits. A Party shall provide to the Secretariat, as appropriate, information on any such product, including any information on the environmental and human health risks and benefits of the product. The Secretariat shall make such information publicly available.

7. Any Party may submit a proposal to the Secretariat for listing a mercury-added product in Annex A, which shall include information related to the availability, technical and economic feasibility and environmental and health risks and benefits of the non-mercury alternatives to the product, taking into account information pursuant to paragraph 4.

8. No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall review Annex A and may consider amendments to that Annex in accordance with Article 27.

9. In reviewing Annex A pursuant to paragraph 8, the Conference of the Parties shall take into account at least:

(a) Any proposal submitted under paragraph 7;

(b) The information made available pursuant to paragraph 4; and

(c) The availability to the Parties of mercury-free alternatives that are technically and economically feasible, taking into account the environmental and human health risks and benefits.

Article 5

Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used

- 1. For the purposes of this Article and Annex B, manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used shall not include processes using mercury-added products, processes for manufacturing mercury-added products or processes that process mercury-containing waste.**
- 2. Each Party shall not allow, by taking appropriate measures, the use of mercury or mercury compounds in the manufacturing processes listed in Part I of Annex B after the phase-out date specified in that Annex for the individual processes, except where the Party has a registered exemption pursuant to Article 6.**
- 3. Each Party shall take measures to restrict the use of mercury or mercury compounds in the processes listed in Part II of Annex B in accordance with the provisions set out therein.**
- 4. The Secretariat shall, on the basis of information provided by Parties, collect and maintain information on processes that use mercury or mercury compounds and their alternatives, and shall make such information publicly available. Other relevant information may also be submitted by Parties and shall be made publicly available by the Secretariat.**
- 5. Each Party with one or more facilities that use mercury or mercury compounds in the manufacturing processes listed in Annex B shall:**
 - (a) Take measures to address emissions and releases of mercury or mercury compounds from those facilities;**
 - (b) Include in its reports submitted pursuant to Article 21 information on the measures taken pursuant to this paragraph; and**
 - (c) Endeavour to identify facilities within its territory that use mercury or mercury compounds for processes listed in Annex B and submit to the Secretariat, no later than three years after the date of entry into force of the Convention for it, information on the number and types of such facilities and the estimated annual amount of mercury or mercury compounds used in those facilities. The Secretariat shall make such information publicly available.**
- 6. Each Party shall not allow the use of mercury or mercury compounds in a facility that did not exist prior to the date of entry into force of the**

Convention for it using the manufacturing processes listed in Annex B. No exemptions shall apply to such facilities.

7. Each Party shall discourage the development of any facility using any other manufacturing process in which mercury or mercury compounds are intentionally used that did not exist prior to the date of entry into force of the Convention, except where the Party can demonstrate to the satisfaction of the Conference of the Parties that the manufacturing process provides significant environmental and health benefits and that there are no technically and economically feasible mercury-free alternatives available providing such benefits.

8. Parties are encouraged to exchange information on relevant new technological developments, economically and technically feasible mercury-free alternatives, and possible measures and techniques to reduce and where feasible to eliminate the use of mercury and mercury compounds in, and emissions and releases of mercury and mercury compounds from, the manufacturing processes listed in Annex B.

9. Any Party may submit a proposal to amend Annex B in order to list a manufacturing process in which mercury or mercury compounds are used. It shall include information related to the availability, technical and economic feasibility and environmental and health risks and benefits of the non-mercury alternatives to the process.

10. No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall review Annex B and may consider amendments to that Annex in accordance with Article 27.

11. In any review of Annex B pursuant to paragraph 10, the Conference of the Parties shall take into account at least:

- (a) Any proposal submitted under paragraph 9;
- (b) The information made available under paragraph 4; and
- (c) The availability for the Parties of mercury-free alternatives which are technically and economically feasible taking into account the environmental and health risks and benefits.

Article 6

Exemptions available to a Party upon request

1. Any State or regional economic integration organization may register for one or more exemptions from the phase-out dates listed in Annex A and Annex B, hereafter referred to as an "exemption", by notifying the Secretariat in writing:

(a) On becoming a Party to this Convention; or

(b) In the case of any mercury-added product that is added by an amendment to Annex A or any manufacturing process in which mercury is used that is added by an amendment to Annex B, no later than the date upon which the applicable amendment enters into force for the Party.

Any such registration shall be accompanied by a statement explaining the Party's need for the exemption.

2. An exemption can be registered either for a category listed in Annex A or B or for a sub-category identified by any State or regional economic integration organization.

3. Each Party that has one or more exemptions shall be identified in a register. The Secretariat shall establish and maintain the register and make it available to the public.

4. The register shall include:

(a) A list of the Parties that have one or more exemptions;

(b) The exemption or exemptions registered for each Party; and

(c) The expiration date of each exemption.

5. Unless a shorter period is indicated in the register by a Party, all exemptions pursuant to paragraph 1 shall expire five years after the relevant phase-out date listed in Annex A or B.

6. The Conference of the Parties may, at the request of a Party, decide to extend an exemption for five years unless the Party requests a shorter period. In making its decision, the Conference of the Parties shall take due account of:

(a) A report from the Party justifying the need to extend the exemption and outlining activities undertaken and planned to eliminate the need for the exemption as soon as feasible;

(b) Available information, including in respect of the availability of alternative products and processes that are free of mercury or that involve the consumption of less mercury than the exempt use; and

(c) Activities planned or under way to provide environmentally sound storage of mercury and disposal of mercury wastes.

An exemption may only be extended once per product per phase-out date.

7. A Party may at any time withdraw an exemption upon written notification to the Secretariat. The withdrawal of an exemption shall take effect on the date specified in the notification.

8. Notwithstanding paragraph 1, no State or regional economic integration organization may register for an exemption after five years after the phase-out date for the relevant product or process listed in Annex A or B, unless one or more Parties remain registered for an exemption for that product or process, having received an extension pursuant to paragraph 6. In that case, a State or regional economic integration organization may, at the times set out in paragraphs 1 (a) and (b), register for an exemption for that product or process, which shall expire ten years after the relevant phase-out date.

9. No Party may have an exemption in effect at any time after 10 years after the phase-out date for a product or process listed in Annex A or B.

Article 7

Artisanal and small-scale gold mining

1. The measures in this Article and in Annex C shall apply to artisanal and small-scale gold mining and processing in which mercury amalgamation is used to extract gold from ore.

2. Each Party that has artisanal and small-scale gold mining and processing subject to this Article within its territory shall take steps to reduce, and where feasible eliminate, the use of mercury and mercury compounds in, and the emissions and releases to the environment of mercury from, such mining and processing.

3. Each Party shall notify the Secretariat if at any time the Party determines that artisanal and small-scale gold mining and processing in its territory is more than insignificant. If it so determines the Party shall:

(a) Develop and implement a national action plan in accordance with Annex C;

(b) Submit its national action plan to the Secretariat no later than three years after entry into force of the Convention for it or three years after the notification to the Secretariat, whichever is later; and

(c) Thereafter, provide a review every three years of the progress made in meeting its obligations under this Article and include such reviews in its reports submitted pursuant to Article 21.

4. Parties may cooperate with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, as appropriate, to achieve the objectives of this Article. Such cooperation may include:

(a) Development of strategies to prevent the diversion of mercury or mercury compounds for use in artisanal and small-scale gold mining and processing;

(b) Education, outreach and capacity-building initiatives;

(c) Promotion of research into sustainable non-mercury alternative practices;

(d) Provision of technical and financial assistance;

(e) Partnerships to assist in the implementation of their commitments under this Article; and

(f) Use of existing information exchange mechanisms to promote knowledge, best environmental practices and alternative technologies that are environmentally, technically, socially and economically viable.

Article 8

Emissions

1. This Article concerns controlling and, where feasible, reducing emissions of mercury and mercury compounds, often expressed as "total

mercury”, to the atmosphere through measures to control emissions from the point sources falling within the source categories listed in Annex D.

2. For the purposes of this Article:

(a) “Emissions” means emissions of mercury or mercury compounds to the atmosphere;

(b) “Relevant source” means a source falling within one of the source categories listed in Annex D. A Party may, if it chooses, establish criteria to identify the sources covered within a source category listed in Annex D so long as those criteria for any category include at least 75 per cent of the emissions from that category;

(c) “New source” means any relevant source within a category listed in Annex D, the construction or substantial modification of which is commenced at least one year after the date of:

(i) Entry into force of this Convention for the Party concerned; or

(ii) Entry into force for the Party concerned of an amendment to Annex D where the source becomes subject to the provisions of this Convention only by virtue of that amendment;

(d) “Substantial modification” means modification of a relevant source that results in a significant increase in emissions, excluding any change in emissions resulting from by-product recovery. It shall be a matter for the Party to decide whether a modification is substantial or not;

(e) “Existing source” means any relevant source that is not a new source;

(f) “Emission limit value” means a limit on the concentration, mass or emission rate of mercury or mercury compounds, often expressed as “total mercury”, emitted from a point source.

3. A Party with relevant sources shall take measures to control emissions and may prepare a national plan setting out the measures to be taken to control emissions and its expected targets, goals and outcomes. Any plan shall be submitted to the Conference of the Parties within four years of the date of entry into force of the Convention for that Party. If a Party develops an implementation plan in accordance with Article 20, the Party may include in it the plan prepared pursuant to this paragraph.

4. For its new sources, each Party shall require the use of best available techniques and best environmental practices to control and, where feasible, reduce emissions, as soon as practicable but no later than five years after the date of entry into force of the Convention for that Party. A Party may use emission limit values that are consistent with the application of best available techniques.
5. For its existing sources, each Party shall include in any national plan, and shall implement, one or more of the following measures, taking into account its national circumstances, and the economic and technical feasibility and affordability of the measures, as soon as practicable but no more than ten years after the date of entry into force of the Convention for it:
 - (a) A quantified goal for controlling and, where feasible, reducing emissions from relevant sources;
 - (b) Emission limit values for controlling and, where feasible, reducing emissions from relevant sources;
 - (c) The use of best available techniques and best environmental practices to control emissions from relevant sources;
 - (d) A multi-pollutant control strategy that would deliver co-benefits for control of mercury emissions;
 - (e) Alternative measures to reduce emissions from relevant sources.
6. Parties may apply the same measures to all relevant existing sources or may adopt different measures in respect of different source categories. The objective shall be for those measures applied by a Party to achieve reasonable progress in reducing emissions over time.
7. Each Party shall establish, as soon as practicable and no later than five years after the date of entry into force of the Convention for it, and maintain thereafter, an inventory of emissions from relevant sources.
8. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, adopt guidance on:
 - (a) Best available techniques and on best environmental practices, taking into account any difference between new and existing sources and the need to minimize cross-media effects; and

(b) Support for Parties in implementing the measures set out in paragraph 5, in particular in determining goals and in setting emission limit values.

9. The Conference of the Parties shall, as soon as practicable, adopt guidance on:

(a) Criteria that Parties may develop pursuant to paragraph 2 (b);

(b) The methodology for preparing inventories of emissions.

10. The Conference of the Parties shall keep under review, and update as appropriate, the guidance developed pursuant to paragraphs 8 and 9. Parties shall take the guidance into account in implementing the relevant provisions of this Article.

11. Each Party shall include information on its implementation of this Article in its reports submitted pursuant to Article 21, in particular information concerning the measures it has taken in accordance with paragraphs 4 to 7 and the effectiveness of the measures.

Article 9

Releases

1. This Article concerns controlling and, where feasible, reducing releases of mercury and mercury compounds, often expressed as "total mercury", to land and water from the relevant point sources not addressed in other provisions of this Convention.

2. For the purposes of this Article:

(a) "Releases" means releases of mercury or mercury compounds to land or water;

(b) "Relevant source" means any significant anthropogenic point source of release as identified by a Party that is not addressed in other provisions of this Convention;

(c) "New source" means any relevant source, the construction or substantial modification of which is commenced at least one year after the date of entry into force of this Convention for the Party concerned;

(d) "Substantial modification" means modification of a relevant source that results in a significant increase in releases, excluding any change in releases resulting from by-product recovery. It shall be a matter for the Party to decide whether a modification is substantial or not;

(e) "Existing source" means any relevant source that is not a new source;

(f) "Release limit value" means a limit on the concentration or mass of mercury or mercury compounds, often expressed as "total mercury", released from a point source.

3. Each Party shall, no later than three years after the date of entry into force of the Convention for it and on a regular basis thereafter, identify the relevant point source categories.

4. A Party with relevant sources shall take measures to control releases and may prepare a national plan setting out the measures to be taken to control releases and its expected targets, goals and outcomes. Any plan shall be submitted to the Conference of the Parties within four years of the date of entry into force of the Convention for that Party. If a Party develops an implementation plan in accordance with Article 20, the Party may include in it the plan prepared pursuant to this paragraph.

5. The measures shall include one or more of the following, as appropriate:

(a) Release limit values to control and, where feasible, reduce releases from relevant sources;

(b) The use of best available techniques and best environmental practices to control releases from relevant sources;

(c) A multi-pollutant control strategy that would deliver co-benefits for control of mercury releases;

(d) Alternative measures to reduce releases from relevant sources.

6. Each Party shall establish, as soon as practicable and no later than five years after the date of entry into force of the Convention for it, and maintain thereafter, an inventory of releases from relevant sources.

7. The Conference of the Parties shall, as soon as practicable, adopt guidance on:

(a) Best available techniques and on best environmental practices, taking into account any difference between new and existing sources and the need to minimize cross-media effects;

(b) The methodology for preparing inventories of releases.

8. Each Party shall include information on its implementation of this Article in its reports submitted pursuant to Article 21, in particular information concerning the measures it has taken in accordance with paragraphs 3 to 6 and the effectiveness of the measures.

Article 10

Environmentally sound interim storage of mercury, other than waste mercury

1. This Article shall apply to the interim storage of mercury and mercury compounds as defined in Article 3 that do not fall within the meaning of the definition of mercury wastes set out in Article 11.

2. Each Party shall take measures to ensure that the interim storage of such mercury and mercury compounds intended for a use allowed to a Party under this Convention is undertaken in an environmentally sound manner, taking into account any guidelines, and in accordance with any requirements, adopted pursuant to paragraph 3.

3. The Conference of the Parties shall adopt guidelines on the environmentally sound interim storage of such mercury and mercury compounds, taking into account any relevant guidelines developed under the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal and other relevant guidance. The Conference of the Parties may adopt requirements for interim storage in an additional annex to this Convention in accordance with Article 27.

4. Parties shall cooperate, as appropriate, with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, to enhance capacity-building for the environmentally sound interim storage of such mercury and mercury compounds.

Article 11

Mercury wastes

1. The relevant definitions of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal shall apply to wastes covered under this Convention for Parties to the Basel Convention. Parties to this Convention that are not Parties to the Basel Convention shall use those definitions as guidance as applied to wastes covered under this Convention.

2. For the purposes of this Convention, mercury wastes means substances or objects:

- (a) Consisting of mercury or mercury compounds;
- (b) Containing mercury or mercury compounds; or
- (c) Contaminated with mercury or mercury compounds,

in a quantity above the relevant thresholds defined by the Conference of the Parties, in collaboration with the relevant bodies of the Basel Convention in a harmonized manner, that are disposed of or are intended to be disposed of or are required to be disposed of by the provisions of national law or this Convention. This definition excludes overburden, waste rock and tailings from mining, except from primary mercury mining, unless they contain mercury or mercury compounds above thresholds defined by the Conference of the Parties.

3. Each Party shall take appropriate measures so that mercury waste is:

(a) Managed in an environmentally sound manner, taking into account the guidelines developed under the Basel Convention and in accordance with requirements that the Conference of the Parties shall adopt in an additional annex in accordance with Article 27. In developing requirements, the Conference of the Parties shall take into account Parties' waste management regulations and programmes;

(b) Only recovered, recycled, reclaimed or directly re-used for a use allowed to a Party under this Convention or for environmentally sound disposal pursuant to paragraph 3 (a);

(c) For Parties to the Basel Convention, not transported across international boundaries except for the purpose of environmentally sound

disposal in conformity with this Article and with that Convention. In circumstances where the Basel Convention does not apply to transport across international boundaries, a Party shall allow such transport only after taking into account relevant international rules, standards, and guidelines.

4. The Conference of the Parties shall seek to cooperate closely with the relevant bodies of the Basel Convention in the review and update, as appropriate, of the guidelines referred to in paragraph 3 (a).

5. Parties are encouraged to cooperate with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, as appropriate, to develop and maintain global, regional and national capacity for the management of mercury wastes in an environmentally sound manner.

Article 12

Contaminated sites

1. Each Party shall endeavour to develop appropriate strategies for identifying and assessing sites contaminated by mercury or mercury compounds.

2. Any actions to reduce the risks posed by such sites shall be performed in an environmentally sound manner incorporating, where appropriate, an assessment of the risks to human health and the environment from the mercury or mercury compounds they contain.

3. The Conference of the Parties shall adopt guidance on managing contaminated sites that may include methods and approaches for:

- (a) Site identification and characterization;
- (b) Engaging the public;
- (c) Human health and environmental risk assessments;
- (d) Options for managing the risks posed by contaminated sites;
- (e) Evaluation of benefits and costs; and
- (f) Validation of outcomes.

4. Parties are encouraged to cooperate in developing strategies and implementing activities for identifying, assessing, prioritizing, managing and, as appropriate, remediating contaminated sites.

Article 13

Financial resources and mechanism

1. Each Party undertakes to provide, within its capabilities, resources in respect of those national activities that are intended to implement this Convention, in accordance with its national policies, priorities, plans and programmes. Such resources may include domestic funding through relevant policies, development strategies and national budgets, and bilateral and multilateral funding, as well as private sector involvement.
2. The overall effectiveness of implementation of this Convention by developing country Parties will be related to the effective implementation of this Article.
3. Multilateral, regional and bilateral sources of financial and technical assistance, as well as capacity-building and technology transfer, are encouraged, on an urgent basis, to enhance and increase their activities on mercury in support of developing country Parties in the implementation of this Convention relating to financial resources, technical assistance and technology transfer.
4. The Parties, in their actions with regard to funding, shall take full account of the specific needs and special circumstances of Parties that are small island developing States or least developed countries.
5. A Mechanism for the provision of adequate, predictable, and timely financial resources is hereby defined. The Mechanism is to support developing country Parties and Parties with economies in transition in implementing their obligations under this Convention.
6. The Mechanism shall include:
 - (a) The Global Environment Facility Trust Fund; and
 - (b) A specific international Programme to support capacity-building and technical assistance.
7. The Global Environment Facility Trust Fund shall provide new, predictable, adequate and timely financial resources to meet costs in support of

implementation of this Convention as agreed by the Conference of the Parties. For the purposes of this Convention, the Global Environment Facility Trust Fund shall be operated under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall provide guidance on overall strategies, policies, programme priorities and eligibility for access to and utilization of financial resources. In addition, the Conference of the Parties shall provide guidance on an indicative list of categories of activities that could receive support from the Global Environment Facility Trust Fund. The Global Environment Facility Trust Fund shall provide resources to meet the agreed incremental costs of global environmental benefits and the agreed full costs of some enabling activities.

8. In providing resources for an activity, the Global Environment Facility Trust Fund should take into account the potential mercury reductions of a proposed activity relative to its costs.

9. For the purposes of this Convention, the Programme referred to in paragraph 6 (b) will be operated under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, decide on the hosting institution for the Programme, which shall be an existing entity, and provide guidance to it, including on its duration. All Parties and other relevant stakeholders are invited to provide financial resources to the Programme, on a voluntary basis.

10. The Conference of the Parties and the entities comprising the Mechanism shall agree upon, at the first meeting of the Conference of the Parties, arrangements to give effect to the above paragraphs.

11. The Conference of the Parties shall review, no later than at its third meeting, and thereafter on a regular basis, the level of funding, the guidance provided by the Conference of the Parties to the entities entrusted to operationalize the Mechanism established under this Article and their effectiveness, and their ability to address the changing needs of developing country Parties and Parties with economies in transition. It shall, based on such review, take appropriate action to improve the effectiveness of the Mechanism.

12. All Parties, within their capabilities, are invited to contribute to the Mechanism. The Mechanism shall encourage the provision of resources from other sources, including the private sector, and shall seek to leverage such resources for the activities it supports.

Article 14

Capacity-building, technical assistance and technology transfer

1. Parties shall cooperate to provide, within their respective capabilities, timely and appropriate capacity-building and technical assistance to developing country Parties, in particular Parties that are least developed countries or small island developing States, and Parties with economies in transition, to assist them in implementing their obligations under this Convention.
2. Capacity-building and technical assistance pursuant to paragraph 1 and Article 13 may be delivered through regional, subregional and national arrangements, including existing regional and subregional centres, through other multilateral and bilateral means, and through partnerships, including partnerships involving the private sector. Cooperation and coordination with other multilateral environmental agreements in the field of chemicals and wastes should be sought to increase the effectiveness of technical assistance and its delivery.
3. Developed country Parties and other Parties within their capabilities shall promote and facilitate, supported by the private sector and other relevant stakeholders as appropriate, development, transfer and diffusion of, and access to, up-to-date environmentally sound alternative technologies to developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States, and Parties with economies in transition, to strengthen their capacity to effectively implement this Convention.
4. The Conference of the Parties shall, by its second meeting and thereafter on a regular basis, and taking into account submissions and reports from Parties including those as provided for in Article 21 and information provided by other stakeholders:

 - (a) Consider information on existing initiatives and progress made in relation to alternative technologies;
 - (b) Consider the needs of Parties, particularly developing country Parties, for alternative technologies; and
 - (c) Identify challenges experienced by Parties, particularly developing country Parties, in technology transfer.
5. The Conference of the Parties shall make recommendations on how capacity-building, technical assistance and technology transfer could be further enhanced under this Article.

Article 15

Implementation and Compliance Committee

1. A mechanism, including a Committee as a subsidiary body of the Conference of the Parties, is hereby established to promote implementation of, and review compliance with, all provisions of this Convention. The mechanism, including the Committee, shall be facilitative in nature and shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of Parties.
2. The Committee shall promote implementation of, and review compliance with, all provisions of this Convention. The Committee shall examine both individual and systemic issues of implementation and compliance and make recommendations, as appropriate, to the Conference of the Parties.
3. The Committee shall consist of 15 members, nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, with due consideration to equitable geographical representation based on the five regions of the United Nations; the first members shall be elected at the first meeting of the Conference of the Parties and thereafter in accordance with the rules of procedure approved by the Conference of the Parties pursuant to paragraph 5; the members of the Committee shall have competence in a field relevant to this Convention and reflect an appropriate balance of expertise.
4. The Committee may consider issues on the basis of:
 - (a) Written submissions from any Party with respect to its own compliance;
 - (b) National reports in accordance with Article 21; and
 - (c) Requests from the Conference of the Parties.
5. The Committee shall elaborate its rules of procedure, which shall be subject to approval by the second meeting of the Conference of the Parties; the Conference of the Parties may adopt further terms of reference for the Committee.
6. The Committee shall make every effort to adopt its recommendations by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted and no consensus is reached, such recommendations shall as a last resort be adopted by a three-

fourths majority vote of the members present and voting, based on a quorum of two-thirds of the members.

Article 16

Health aspects

1. Parties are encouraged to:

(a) Promote the development and implementation of strategies and programmes to identify and protect populations at risk, particularly vulnerable populations, and which may include adopting science-based health guidelines relating to the exposure to mercury and mercury compounds, setting targets for mercury exposure reduction, where appropriate, and public education, with the participation of public health and other involved sectors;

(b) Promote the development and implementation of science-based educational and preventive programmes on occupational exposure to mercury and mercury compounds;

(c) Promote appropriate health-care services for prevention, treatment and care for populations affected by the exposure to mercury or mercury compounds; and

(d) Establish and strengthen, as appropriate, the institutional and health professional capacities for the prevention, diagnosis, treatment and monitoring of health risks related to the exposure to mercury and mercury compounds.

2. The Conference of the Parties, in considering health-related issues or activities, should:

(a) Consult and collaborate with the World Health Organization, the International Labour Organization and other relevant intergovernmental organizations, as appropriate; and

(b) Promote cooperation and exchange of information with the World Health Organization, the International Labour Organization and other relevant intergovernmental organizations, as appropriate.

Article 17

Information exchange

1. Each Party shall facilitate the exchange of:

(a) Scientific, technical, economic and legal information concerning mercury and mercury compounds, including toxicological, ecotoxicological and safety information;

(b) Information on the reduction or elimination of the production, use, trade, emissions and releases of mercury and mercury compounds;

(c) Information on technically and economically viable alternatives to:

(i) Mercury-added products;

(ii) Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used; and

(iii) Activities and processes that emit or release mercury or mercury compounds;

including information on the health and environmental risks and economic and social costs and benefits of such alternatives; and

(d) Epidemiological information concerning health impacts associated with exposure to mercury and mercury compounds, in close cooperation with the World Health Organization and other relevant organizations, as appropriate.

2. Parties may exchange the information referred to in paragraph 1 directly, through the Secretariat, or in cooperation with other relevant organizations, including the secretariats of chemicals and wastes conventions, as appropriate.

3. The Secretariat shall facilitate cooperation in the exchange of information referred to in this Article, as well as with relevant organizations, including the secretariats of multilateral environmental agreements and other international initiatives. In addition to information from Parties, this information shall include information from intergovernmental and non-governmental organizations with expertise in the area of mercury, and from national and international institutions with such expertise.

4. Each Party shall designate a national focal point for the exchange of information under this Convention, including with regard to the consent of importing Parties under Article 3.

5. For the purposes of this Convention, information on the health and safety of humans and the environment shall not be regarded as confidential. Parties that exchange other information pursuant to this Convention shall protect any confidential information as mutually agreed.

Article 18

Public information, awareness and education

1. Each Party shall, within its capabilities, promote and facilitate:

(a) Provision to the public of available information on:

(i) The health and environmental effects of mercury and mercury compounds;

(ii) Alternatives to mercury and mercury compounds;

(iii) The topics identified in paragraph 1 of Article 17;

(iv) The results of its research, development and monitoring activities under Article 19; and

(v) Activities to meet its obligations under this Convention;

(b) Education, training and public awareness related to the effects of exposure to mercury and mercury compounds on human health and the environment in collaboration with relevant intergovernmental and non-governmental organizations and vulnerable populations, as appropriate.

2. Each Party shall use existing mechanisms or give consideration to the development of mechanisms, such as pollutant release and transfer registers where applicable, for the collection and dissemination of information on estimates of its annual quantities of mercury and mercury compounds that are emitted, released or disposed of through human activities.

Article 19

Research, development and monitoring

1. Parties shall endeavour to cooperate to develop and improve, taking into account their respective circumstances and capabilities:

(a) Inventories of use, consumption, and anthropogenic emissions to air and releases to water and land of mercury and mercury compounds;

(b) Modelling and geographically representative monitoring of levels of mercury and mercury compounds in vulnerable populations and in environmental media, including biotic media such as fish, marine mammals, sea turtles and birds, as well as collaboration in the collection and exchange of relevant and appropriate samples;

(c) Assessments of the impact of mercury and mercury compounds on human health and the environment, in addition to social, economic and cultural impacts, particularly in respect of vulnerable populations;

(d) Harmonized methodologies for the activities undertaken under subparagraphs (a), (b) and (c);

(e) Information on the environmental cycle, transport (including long-range transport and deposition), transformation and fate of mercury and mercury compounds in a range of ecosystems, taking appropriate account of the distinction between anthropogenic and natural emissions and releases of mercury and of remobilization of mercury from historic deposition;

(f) Information on commerce and trade in mercury and mercury compounds and mercury-added products; and

(g) Information and research on the technical and economic availability of mercury-free products and processes and on best available techniques and best environmental practices to reduce and monitor emissions and releases of mercury and mercury compounds.

2. Parties should, where appropriate, build on existing monitoring networks and research programmes in undertaking the activities identified in paragraph 1.

Article 20

Implementation plans

1. Each Party may, following an initial assessment, develop and execute an implementation plan, taking into account its domestic circumstances, for meeting the obligations under this Convention. Any such plan should be transmitted to the Secretariat as soon as it has been developed.
2. Each Party may review and update its implementation plan, taking into account its domestic circumstances and referring to guidance from the Conference of the Parties and other relevant guidance.
3. Parties should, in undertaking work in paragraphs 1 and 2, consult national stakeholders to facilitate the development, implementation, review and updating of their implementation plans.
4. Parties may also coordinate on regional plans to facilitate implementation of this Convention.

Article 21

Reporting

1. Each Party shall report to the Conference of the Parties, through the Secretariat, on the measures it has taken to implement the provisions of this Convention and on the effectiveness of such measures and the possible challenges in meeting the objectives of the Convention.
2. Each Party shall include in its reporting the information as called for in Articles 3, 5, 7, 8 and 9 of this Convention.
3. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, decide upon the timing and format of the reporting to be followed by the Parties, taking into account the desirability of coordinating reporting with other relevant chemicals and wastes conventions.

Article 22

Effectiveness evaluation

1. The Conference of the Parties shall evaluate the effectiveness of this Convention, beginning no later than six years after the date of entry into force of the Convention and periodically thereafter at intervals to be decided by it.

2. To facilitate the evaluation, the Conference of the Parties shall, at its first meeting, initiate the establishment of arrangements for providing itself with comparable monitoring data on the presence and movement of mercury and mercury compounds in the environment as well as trends in levels of mercury and mercury compounds observed in biotic media and vulnerable populations.

3. The evaluation shall be conducted on the basis of available scientific, environmental, technical, financial and economic information, including:

(a) Reports and other monitoring information provided to the Conference of the Parties pursuant to paragraph 2;

(b) Reports submitted pursuant to Article 21;

(c) Information and recommendations provided pursuant to Article 15;
and

(d) Reports and other relevant information on the operation of the financial assistance, technology transfer and capacity-building arrangements put in place under this Convention.

Article 23

Conference of the Parties

1. A Conference of the Parties is hereby established.

2. The first meeting of the Conference of the Parties shall be convened by the Executive Director of the United Nations Environment Programme no later than one year after the date of entry into force of this Convention. Thereafter, ordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at regular intervals to be decided by the Conference.

3. Extraordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

4. The Conference of the Parties shall by consensus agree upon and adopt at its first meeting rules of procedure and financial rules for itself and any of its subsidiary bodies, as well as financial provisions governing the functioning of the Secretariat.

5. The Conference of the Parties shall keep under continuous review and evaluation the implementation of this Convention. It shall perform the functions assigned to it by this Convention and, to that end, shall:

(a) Establish such subsidiary bodies as it considers necessary for the implementation of this Convention;

(b) Cooperate, where appropriate, with competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies;

(c) Regularly review all information made available to it and to the Secretariat pursuant to Article 21;

(d) Consider any recommendations submitted to it by the Implementation and Compliance Committee;

(e) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the objectives of this Convention; and

(f) Review Annexes A and B pursuant to Article 4 and Article 5.

6. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State not a Party to this Convention, may be represented at meetings of the Conference of the Parties as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, that is qualified in matters covered by this Convention and has informed the Secretariat of its wish to be represented at a meeting of the Conference of the Parties as an observer may be admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure adopted by the Conference of the Parties.

Article 24

Secretariat

1. A Secretariat is hereby established.

2. The functions of the Secretariat shall be:

(a) To make arrangements for meetings of the Conference of the Parties and its subsidiary bodies and to provide them with services as required;

(b) To facilitate assistance to Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the implementation of this Convention;

(c) To coordinate, as appropriate, with the secretariats of relevant international bodies, particularly other chemicals and waste conventions;

(d) To assist Parties in the exchange of information related to the implementation of this Convention;

(e) To prepare and make available to the Parties periodic reports based on information received pursuant to Articles 15 and 21 and other available information;

(f) To enter, under the overall guidance of the Conference of the Parties, into such administrative and contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions; and

(g) To perform the other secretariat functions specified in this Convention and such other functions as may be determined by the Conference of the Parties.

3. The secretariat functions for this Convention shall be performed by the Executive Director of the United Nations Environment Programme, unless the Conference of the Parties decides, by a three-fourths majority of the Parties present and voting, to entrust the secretariat functions to one or more other international organizations.

4. The Conference of the Parties, in consultation with appropriate international bodies, may provide for enhanced cooperation and coordination between the Secretariat and the secretariats of other chemicals and wastes conventions. The Conference of the Parties, in consultation with appropriate international bodies, may provide further guidance on this matter.

Article 25

Settlement of disputes

1. Parties shall seek to settle any dispute between them concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation or other peaceful means of their own choice.

2. When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party that is not a regional economic integration

organization may declare in a written instrument submitted to the Depository that, with regard to any dispute concerning the interpretation or application of this Convention, it recognizes one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Arbitration in accordance with the procedure set out in Part I of Annex E;
- (b) Submission of the dispute to the International Court of Justice.

3. A Party that is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with paragraph 2.

4. A declaration made pursuant to paragraph 2 or 3 shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depository.

5. The expiry of a declaration, a notice of revocation or a new declaration shall in no way affect proceedings pending before an arbitral tribunal or the International Court of Justice, unless the parties to the dispute otherwise agree.

6. If the parties to a dispute have not accepted the same means of dispute settlement pursuant to paragraph 2 or 3, and if they have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 within twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the dispute shall be submitted to a conciliation commission at the request of any party to the dispute. The procedure set out in Part II of Annex E shall apply to conciliation under this Article.

Article 26

Amendments to the Convention

1. Amendments to this Convention may be proposed by any Party.
2. Amendments to this Convention shall be adopted at a meeting of the Conference of the Parties. The text of any proposed amendment shall be communicated to the Parties by the Secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The Secretariat shall also communicate the proposed amendment to the signatories to this Convention and, for information, to the Depository.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting.
4. An adopted amendment shall be communicated by the Depositary to all Parties for ratification, acceptance or approval.
5. Ratification, acceptance or approval of an amendment shall be notified to the Depositary in writing. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for the Parties having consented to be bound by it on the ninetieth day after the date of deposit of instruments of ratification, acceptance or approval by at least three-fourths of the Parties that were Parties at the time at which the amendment was adopted. Thereafter, the amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of the amendment.

Article 27

Adoption and amendment of annexes

1. Annexes to this Convention shall form an integral part thereof and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention constitutes at the same time a reference to any annexes thereto.
2. Any additional annexes adopted after the entry into force of this Convention shall be restricted to procedural, scientific, technical or administrative matters.
3. The following procedure shall apply to the proposal, adoption and entry into force of additional annexes to this Convention:
 - (a) Additional annexes shall be proposed and adopted according to the procedure laid down in paragraphs 1-3 of Article 26;
 - (b) Any Party that is unable to accept an additional annex shall so notify the Depositary, in writing, within one year from the date of communication by the Depositary of the adoption of such annex. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time notify the Depositary, in writing, that it withdraws a previous notification of non-acceptance in respect of an additional

annex, and the annex shall thereupon enter into force for that Party subject to subparagraph (c); and :

(c) On the expiry of one year from the date of the communication by the Depositary of the adoption of an additional annex, the annex shall enter into force for all Parties that have not submitted a notification of non-acceptance in accordance with the provisions of subparagraph (b).

4. The proposal, adoption and entry into force of amendments to annexes to this Convention shall be subject to the same procedures as for the proposal, adoption and entry into force of additional annexes to the Convention, except that an amendment to an annex shall not enter into force with regard to any Party that has made a declaration with regard to amendment of annexes in accordance with paragraph 5 of Article 30, in which case any such amendment shall enter into force for such a Party on the ninetieth day after the date it has deposited with the Depositary its instrument of ratification, acceptance, approval or accession with respect to such amendment.

5. If an additional annex or an amendment to an annex is related to an amendment to this Convention, the additional annex or amendment shall not enter into force until such time as the amendment to the Convention enters into force.

Article 28

Right to vote

1. Each Party to this Convention shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.

2. A regional economic integration organization, on matters within its competence, shall exercise its right to vote with a number of votes equal to the number of its member States that are Parties to this Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right to vote, and vice versa.

Article 29

Signature

This Convention shall be opened for signature at Kumamoto, Japan, by all States and regional economic integration organizations on 10 and 11 October 2013, and thereafter at the United Nations Headquarters in New York until 9 October 2014.

Article 30

Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by States and by regional economic integration organizations. It shall be open for accession by States and by regional economic integration organizations from the day after the date on which the Convention is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.
2. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under the Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under the Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under the Convention concurrently.
3. In its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence in respect of the matters governed by this Convention. Any such organization shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any relevant modification of the extent of its competence.
4. Each State or regional economic integration organization is encouraged to transmit to the Secretariat at the time of its ratification, acceptance, approval or accession of the Convention information on its measures to implement the Convention.
5. In its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, any Party may declare that, with regard to it, any amendment to an annex shall enter into force only upon the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession with respect thereto.

Article 31

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of that organization.

Article 32

Reservations

No reservations may be made to this Convention.

Article 33

Withdrawal

1. At any time after three years from the date on which this Convention has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

Article 34

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Convention.

Article 35

Authentic texts

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

Done at Kumamoto, Japan, on this tenth day of October, two thousand and thirteen.

Annex A

Mercury-added products

The following products are excluded from this Annex:

- (a) Products essential for civil protection and military uses;
- (b) Products for research, calibration of instrumentation, for use as reference standard;
- (c) Where no feasible mercury-free alternative for replacement is available, switches and relays, cold cathode fluorescent lamps and external electrode fluorescent lamps (CCFL and EEFL) for electronic displays, and measuring devices;
- (d) Products used in traditional or religious practices; and
- (e) Vaccines containing thiomersal as preservatives.

Part I: Products subject to Article 4, paragraph 1

Mercury-added products	Date after which the manufacture, import or export of the product shall not be allowed (phase-out date)
Batteries, except for button zinc silver oxide batteries with a mercury content < 2% and button zinc air batteries with a mercury content < 2%	2020
Switches and relays, except very high accuracy capacitance and loss measurement bridges and high frequency radio frequency switches and relays in monitoring and control instruments with a maximum mercury content of 20 mg per bridge, switch or relay	2020
Compact fluorescent lamps (CFLs) for general lighting purposes that are ≤ 30 watts with a mercury content exceeding 5 mg per lamp burner	2020
Linear fluorescent lamps (LFLs) for general lighting purposes: (a) Triband phosphor < 60 watts with a mercury content exceeding 5 mg per lamp; (b) Halophosphate phosphor ≤ 40 watts with a mercury content exceeding 10 mg per lamp	2020
High pressure mercury vapour lamps (HPMV) for general lighting purposes	2020
Mercury in cold cathode fluorescent lamps and external electrode fluorescent lamps (CCFL and EEFL) for electronic displays: (a) short length (≤ 500 mm) with mercury content exceeding 3.5 mg per lamp (b) medium length (> 500 mm and ≤ 1 500 mm) with mercury content exceeding 5 mg per lamp (c) long length (> 1 500 mm) with mercury content exceeding 13 mg per lamp	2020
Cosmetics (with mercury content above 1ppm), including skin lightening soaps and creams, and not including eye area cosmetics where mercury is used as a preservative and no effective and safe substitute preservatives are available ⁴	2020

Mercury-added products	Date after which the manufacture, import or export of the product shall not be allowed (phase-out date)
Pesticides, biocides and topical antiseptics	2020
The following non-electronic measuring devices except non-electronic measuring devices installed in large-scale equipment or those used for high precision measurement, where no suitable mercury-free alternative is available: (a) barometers; (b) hygrometers; (c) manometers; (d) thermometers; (e) sphygmomanometers.	2020

^{1/}The intention is not to cover cosmetics, soaps or creams with trace contaminants of mercury.

Part II: Products subject to Article 4, paragraph 3

Mercury-added products	Provisions
Dental amalgam	<p>Measures to be taken by a Party to phase down the use of dental amalgam shall take into account the Party's domestic circumstances and relevant international guidance and shall include two or more of the measures from the following list:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) Setting national objectives aiming at dental caries prevention and health promotion, thereby minimizing the need for dental restoration;(ii) Setting national objectives aiming at minimizing its use;(iii) Promoting the use of cost-effective and clinically effective mercury-free alternatives for dental restoration;(iv) Promoting research and development of quality mercury-free materials for dental restoration;(v) Encouraging representative professional organizations and dental schools to educate and train dental professionals and students on the use of mercury-free dental restoration alternatives and on promoting best management practices;(vi) Discouraging insurance policies and programmes that favour dental amalgam use over mercury-free dental restoration;(vii) Encouraging insurance policies and programmes that favour the use of quality alternatives to dental amalgam for dental restoration;(viii) Restricting the use of dental amalgam to its encapsulated form;(ix) Promoting the use of best environmental practices in dental facilities to reduce releases of mercury and mercury compounds to water and land.

Annex B**Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used****Part I: Processes subject to Article 5, paragraph 2**

Manufacturing processes using mercury or mercury compounds	Phase-out date
Chlor-alkali production	2025
Acetaldehyde production in which mercury or mercury compounds are used as a catalyst	2018

Part II: Processes subject to Article 5, paragraph 3

Mercury using process	Provisions
Vinyl chloride monomer production	<p>Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Reduce the use of mercury in terms of per unit production by 50 per cent by the year 2020 against 2010 use; (ii) Promoting measures to reduce the reliance on mercury from primary mining; (iii) Taking measures to reduce emissions and releases of mercury to the environment; (iv) Supporting research and development in respect of mercury-free catalysts and processes; (v) Not allowing the use of mercury five years after the Conference of the Parties has established that mercury-free catalysts based on existing processes have become technically and economically feasible; (vi) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21.
Sodium or Potassium Methylate or Ethylate	<p>Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Measures to reduce the use of mercury aiming at the phase out of this use as fast as possible and within 10 years of the entry into force of the Convention; (ii) Reduce emissions and releases in terms of per unit production by 50 per cent by 2020 compared to 2010; (iii) Prohibiting the use of fresh mercury from primary mining; (iv) Supporting research and development in respect of mercury-free processes; (v) Not allowing the use of mercury five years after the Conference of the Parties has established that mercury-free processes have become technically and economically feasible; (vi) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21.
Production of polyurethane using mercury containing catalysts	<p>Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Taking measures to reduce the use of mercury, aiming at the phase out of this use as fast as possible, within 10 years of the entry into force of the Convention; (ii) Taking measures to reduce the reliance on mercury from primary mercury mining; (iii) Taking measures to reduce emissions and releases of mercury to the environment; (iv) Encouraging research and development in respect of mercury-free catalysts and processes; (v) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21. <p>Paragraph 6 of Article 5 shall not apply to this manufacturing process.</p>

Annex C

Artisanal and small-scale gold mining

National action plans

1. Each Party that is subject to the provisions of paragraph 3 of Article 7 shall include in its national action plan:
 - (a) National objectives and reduction targets;
 - (b) Actions to eliminate:
 - (i) Whole ore amalgamation;
 - (ii) Open burning of amalgam or processed amalgam;
 - (iii) Burning of amalgam in residential areas; and
 - (iv) Cyanide leaching in sediment, ore or tailings to which mercury has been added without first removing the mercury;
 - (c) Steps to facilitate the formalization or regulation of the artisanal and small-scale gold mining sector;
 - (d) Baseline estimates of the quantities of mercury used and the practices employed in artisanal and small-scale gold mining and processing within its territory;
 - (e) Strategies for promoting the reduction of emissions and releases of, and exposure to, mercury in artisanal and small-scale gold mining and processing, including mercury-free methods;
 - (f) Strategies for managing trade and preventing the diversion of mercury and mercury compounds from both foreign and domestic sources to use in artisanal and small scale gold mining and processing;
 - (g) Strategies for involving stakeholders in the implementation and continuing development of the national action plan;
 - (h) A public health strategy on the exposure of artisanal and small-scale gold miners and their communities to mercury. Such a strategy should include, *inter alia*, the gathering of health data, training for health-care workers and awareness-raising through health facilities;
 - (i) Strategies to prevent the exposure of vulnerable populations, particularly children and women of child-bearing age, especially pregnant women, to mercury used in artisanal and small-scale gold mining;
 - (j) Strategies for providing information to artisanal and small-scale gold miners and affected communities; and
 - (k) A schedule for the implementation of the national action plan.
2. Each Party may include in its national action plan additional strategies to achieve its objectives, including the use or introduction of standards for mercury-free artisanal and small-scale gold mining and market-based mechanisms or marketing tools.

Annex D

List of point sources of emissions of mercury and mercury compounds to the atmosphere

Point source category:

Coal-fired power plants;

Coal-fired industrial boilers;

Smelting and roasting processes used in the production of non-ferrous metals;¹⁾

Waste incineration facilities;

Cement clinker production facilities.

¹⁾ For the purpose of this Annex, “non-ferrous metals” refers to lead, zinc, copper and industrial gold.

Annex E

Arbitration and conciliation procedures

Part I: Arbitration procedure

The arbitration procedure for purposes of paragraph 2 (a) of Article 25 of this Convention shall be as follows:

Article 1

1. A Party may initiate recourse to arbitration in accordance with Article 25 of this Convention by written notification addressed to the other party or parties to the dispute. The notification shall be accompanied by a statement of claim, together with any supporting documents. Such notification shall state the subject matter of arbitration and include, in particular, the Articles of this Convention the interpretation or application of which are at issue.
2. The claimant party shall notify the Secretariat that it is referring a dispute to arbitration pursuant to Article 25 of this Convention. The notification shall be accompanied by the written notification of the claimant party, the statement of claim, and the supporting documents referred to in paragraph 1 above. The Secretariat shall forward the information thus received to all Parties.

Article 2

1. If a dispute is referred to arbitration in accordance with Article 1 above, an arbitral tribunal shall be established. It shall consist of three members.
2. Each party to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by agreement the third arbitrator, who shall be the President of the tribunal. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint one arbitrator jointly by agreement. The President of the tribunal shall not be a national of any of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of any of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.
3. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

Article 3

1. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the date on which the respondent party receives the notification of the arbitration, the other party may inform the Secretary-General of the United Nations, who shall make the designation within a further two-month period.
2. If the President of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the date of the appointment of the second arbitrator, the Secretary-General of the United Nations shall, at the request of a party, designate the President within a further two-month period.

Article 4

The arbitral tribunal shall render its decisions in accordance with the provisions of this Convention and international law.

Article 5

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitral tribunal shall determine its own rules of procedure.

Article 6

The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties to the dispute, recommend essential interim measures of protection.

Article 7

The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

- (a) Provide it with all relevant documents, information and facilities; and
- (b) Enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

Article 8

The parties to the dispute and the arbitrators are under an obligation to protect the confidentiality of any information or documents that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

Article 9

Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the costs of the tribunal shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its costs and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Article 10

A Party that has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute that may be affected by the decision may intervene in the proceedings with the consent of the arbitral tribunal.

Article 11

The arbitral tribunal may hear and determine counterclaims arising directly out of the subject matter of the dispute.

Article 12

Decisions of the arbitral tribunal on both procedure and substance shall be taken by a majority vote of its members.

Article 13

1. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to make its decision. Absence of a party or a failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.
2. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that the claim is well founded in fact and law.

Article 14

The arbitral tribunal shall render its final decision within five months of the date on which it is fully constituted, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period that should not exceed five more months.

Article 15

The final decision of the arbitral tribunal shall be confined to the subject matter of the dispute and shall state the reasons on which it is based. It shall contain the names of the members who have participated and the date of the final decision. Any member of the tribunal may attach a separate or dissenting opinion to the final decision.

Article 16

The final decision shall be binding on the parties to the dispute. The interpretation of this Convention given by the final decision shall also be binding upon a Party intervening under Article 10 above insofar as it relates to matters in respect of which that Party intervened. The final decision shall be without appeal unless the parties to the dispute have agreed in advance to an appellate procedure.

Article 17

Any disagreement that may arise between those bound by the final decision in accordance with Article 16 above, as regards the interpretation or manner of implementation of that final decision, may be submitted by any of them for decision to the arbitral tribunal that rendered it.

Part II: Conciliation procedure

The conciliation procedure for purposes of paragraph 6 of Article 25 of this Convention shall be as follows:

Article 1

A request by a party to a dispute to establish a conciliation commission pursuant to paragraph 6 of Article 25 of this Convention shall be addressed in writing to the Secretariat, with a copy to the other party or parties to the dispute. The Secretariat shall forthwith inform all Parties accordingly.

Article 2

1. The conciliation commission shall, unless the parties to the dispute otherwise agree, comprise three members, one appointed by each party concerned and a President chosen jointly by those members.
2. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint their member of the commission jointly by agreement.

Article 3

If any appointment by the parties to the dispute is not made within two months of the date of receipt by the Secretariat of the written request referred to in Article 1 above, the Secretary-General of the United Nations shall, upon request by any party, make such appointment within a further two-month period.

Article 4

If the President of the conciliation commission has not been chosen within two months of the appointment of the second member of the commission, the Secretary-General of the United Nations shall, upon request by any party to the dispute, designate the President within a further two-month period.

Article 5

The conciliation commission shall assist the parties to the dispute in an independent and impartial manner in their attempt to reach an amicable resolution.

Article 6

1. The conciliation commission may conduct the conciliation proceedings in such a manner as it considers appropriate, taking fully into account the circumstances of the case and the views the parties to the dispute may express, including any request for a swift resolution. It may adopt its own rules of procedure as necessary, unless the parties otherwise agree.

2. The conciliation commission may, at any time during the proceedings, make proposals or recommendations for a resolution of the dispute.

Article 7

The parties to the dispute shall cooperate with the conciliation commission. In particular, they shall endeavour to comply with requests by the commission to submit written materials, provide evidence and attend meetings. The parties and the members of the conciliation commission are under an obligation to protect the confidentiality of any information or documents they receive in confidence during the proceedings of the commission.

Article 8

The conciliation commission shall take its decisions by a majority vote of its members.

Article 9

Unless the dispute has already been resolved, the conciliation commission shall render a report with recommendations for resolution of the dispute no later than twelve months of being fully constituted, which the parties to the dispute shall consider in good faith.

Article 10

Any disagreement as to whether the conciliation commission has competence to consider a matter referred to it shall be decided by the commission.

Article 11

The costs of the conciliation commission shall be borne by the parties to the dispute in equal shares, unless they agree otherwise. The commission shall keep a record of all its costs and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 21 sierpnia 2021 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*